

ת"פ 5812/08 - מ.י. מחלקת חקירות שוטרים ירושלים נגד מרדכי מאהגר

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 5812-08 מ.י. מחלקת חקירות שוטרים ירושלים נ' מאהגר

בפני כב' השופט דב פולוק

בעניין: מ.י. מחלקת חקירות שוטרים ירושלים

המאשימה

נגד

מרדכי מאהגר

הנאשמים

הכרעת דין

הנאשם הואשם ב-3 עבירות של תקיפה הגורמת חבלה ממשית, עבירה לפי סעיף 380 לחוק העונשין תשל"ז-1977 ובעבירה אחת של גרימת חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

לאחר שמיעת הראיות עולה שהעובדות הבאות אינן שנויות במחלוקת והנני קובע שהוכח:

1. הנאשם שירת כקצין משטרה ומפקד צוות יס"מ בפניו והריסת בתים במאחז "עמונה".
2. כחלק מהפנוי וההריסה, הנאשם נכנס לבית, הידוע בכינויו "בית 7" על מנת לפנות את הנוכחים בו.
3. בעת ששהה בבית 7 במסגרת מילוי תפקידו וכדי לפנות את הנוכחים, השתמש הנאשם באלה.
4. הנאשם מודה בזיהויו בקלטת שצולמה בתוך בית 7 (ת/6).

הנאשם כופר בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום. לטענתו, האלה היוותה חלק מהציוד שחולק לשוטרים והשימוש בה נעשה בהתאם להוראות ולפקודות. השוטרים הותקפו על ידי המתנגדים לפינוי בדרכים שסיכנו את שלמות גופם של השוטרים. מצב זה דרש פינוי מהיר ככל האפשר של הנוכחים בבית 7, פן ימשיכו השוטרים להיות בסכנה גם בתוך בית 7 וגם מחוצה לו. הזמן דחק וגם לא היה בבית 7 כוח האדם הדרוש ולא נותר לשוטרים הכוח הפיזי, כדי לפנות כל אחד מהנוכחים בבית 7 באמצעות גרירה על ידי ארבעה שוטרים (שיטת "שק תפוחי אדמה").

עמוד 1

הנאשם כופר בכך שפגע במתלוננים עם האלה או שפגע בהם שלא בהתאם להוראות ולפקודות. בהקשר זה יצוין שבקלטת (ת/6) לא צולם הנאשם מכה את המתלוננים ולא רואים את המקום בו נחתה האלה.

גם טען הנאשם להגנה מן הצדק. מחד גיסא, לטענתו, המפונים פעלו באלימות ונכחו במקום בניגוד לחוק. למרות זאת, הם לא הועמדו לדין משיקולים "הומניטריים". מאידך גיסא, הנאשם נכח במקום בעת מילוי תפקידו כדין והוא היחיד, לטענתו, מבין כל הנוכחים אשר הועמד לדין על פי צילום מגמתי ומטעה של המתפרעים.

התיק החל להישמע בפני כבוד השופטת באום-ניקוטר ז"ל והועבר להמשך שמיעת ראיות בפניי לאחר שנבצר מהשופטת, בשל מצב בריאותה, להמשיך בשמיעת התיק. בעניין הטענה של הגנה מן הצדק, קבעה השופטת שניתן להתייחס לטענה רק לאחר שמיעת הראיות. בעת שהתיק הועבר אליי כבר נשמעו עדויותיהם של חמישה עדי תביעה. לאחר שמיעת טענות הצדדים, החלטתי להמשיך לשמוע את התיק מהמקום אליו כבוד השופטת באום-ניקוטר ז"ל הגיעה מבלי לשמוע שוב את העדים שכבר העידו בפניה.

על בית המשפט להתייחס לשתי שאלות עובדתיות-משפטיות בבואו להכריע במקרה דנן. ראשית, לעצם השימוש של הנאשם באלה בבית 7 כדי לפנות את הנוכחים. האם השימוש היווה שימוש סביר בכוח בהתחשב בנסיבות? אולם, לא די בתשובה לשאלה זו. צודק ב"כ הנאשם שלא בתיק משמעת עסקינן. גם אם נקבע שהשימוש באלה היווה שימוש בכוח בלתי סביר, אין די בקביעה זו. יש בכך רק לקבוע שמכות באמצעות אלה מהוות תקיפה ולא שימוש בכוח בסמכות על פי דין. בהקשר זה יודגש, כי ייתכן שמתן המכות באמצעות האלה במהלך האירוע היווה שימוש בכוח סביר וייתכן מצב שחלק מהמכות חרגו מכוח סביר והיוו תקיפה. שאלה אחרת ונוספת היא, אם נקבע שהנאשם השתמש באלה על הנוכחים בדרך המהווה תקיפה ולא שימוש בכוח סביר, האם הוכח שהנאשם הוא אשר היכה באלה את המתלוננים בתיק דנן וכתוצאה מכך נגרמו להם החבלות שפורטו בכתב האישום? שאלה זו מתייחסת לזיהוי הנאשם כתוקף והוכחת הקשר הסיבתי בין התקיפה לבין החבלות. בהקשר זה רצוי לציין, שהנאשם לא היה השוטר היחיד שהשתמש באלה בבית 7 והמתלוננים מתייחסים בעדותם גם למכות של שוטרים אחרים ולמכות שספגו גם מחוץ לבית 7 במהלך הפינוי.

עד התביעה, א"א, העיד שהגיע לעמונה למחות על הפינוי המיועד עם עוד שני חברים - ב"ב וג"ג. לדבריו, בעת שהגיעו למקום עדיין לא נאסרה הכניסה למקום. הם נכנסו לבית 7, שם היו עוד כ-20 אנשים, אף יותר צעירים מהם. השוהים בבית עקרו את הדלתות, הניחו אותן על החלונות והורידו את תריסי החלונות.

תיאור התנהגות הנאשם בבית 7

בשלב מסוים האנשים על גג הבית הודיעו לאלו שהיו בתוך הבית 7 שהשוטרים עומדים להיכנס לתוך הבית. השוטרים נכנסו לבית מבעד חלון אחר. אלו ששהו בתוך הבית התיישבו בסלון הבית על הרצפה בחיבוקי ידיים והמתינו לשוטרים שיגיעו ויוציאו אותם אל מחוץ לבית. חמישה שוטרים נכנסו לחדר בו העד שהה עם האחרים בבית 7 ו"פשוט התחילו במכות אלה לכל עבר" (ע' 5 לפרוטוקול מיום 23.2.09 שורות 32-33). השוטרים צעקו "תצאו מפה". בשורות הראשונות ישבו נערים בני 15 - 16 שהוכו באמצעות האלות.

לדברי העד הוא ישב בשורה השלישית יחד עם ג"ג וב"ב. הנאשם הגיע אליו והתחיל להכותו עם אלה כשכל המכות כוונו לראשו. הנאשם עמד משמאלו וישי ניסה להגן על עצמו. מכות הנאשם פגעו בראשו.

לגבי הנאשם אמר " ... בן אדם אחד היה אחראי על זה. שוטר המרכזי ... (הוא - ד.פ.) היה מאוד דינאמי, הוא היה מאוד משמעותי ... היה שם חלוקה, שוטר אחד חסם את הפתח הזה ... אולי שלא יברחו, שלא ייכנסו, שוטר אחד הוציא אנשים, זאת אומרת מי שקם ... ואחד (מוטי מהאגר - ד.פ.) ... הוא היה הכי דינאמי בלי ספק ... הכי מוטיבציה ... הכי התפרעות, עם הכי אלימות זה היה ממש, ממש הזדעזענו, ... לא הבנו ... לא הכנו את עצמנו" (שם, ע' 7 לפרוטוקול שורה 16 - ע' 8 לפרוטוקול שורה 8).

" ... הוא הרביץ לי בידיים ... הגנתי על עצמי עם הידיים ... לקח לו הרבה יחסית די הרבה זמן עלי ... ואז הצטרף שוטר נוסף, לצד שני כדי לעזור לו... הייתי צריך להגן על עצמי משני כיוונים שונים ... (הנאשם - ד.פ.) נתן לי מכה בראש, מכה שברגע שחטפתי אותה הייתי בטוח שאני, קרה לי משהו רציני ... שחטפתי זעזוע משהו, הרגשתי דם, התברר שזה ירד מהאוזן ... חששתי לחיי ... אותו רגע אמרתי תפסיק, הרמתי ידיים, הוא המשיך להרביץ לי, אני כולי סחרחורת לא מבין בדיוק מה קורה ... התחלתי ללכת, מושכים אותי דוחפים אותי, בועטים אותי החוצה ... הכול בברוטאליות, עד שזורקים אותי בעצם מהבית ושם בעצם נגמר העניין של הבית" (שם, ע' 10 לפרוטוקול שורה 6 - 18).

בדיון בו התנגד ב"כ הנאשם להצגת הסרטון (ת/6) בפני העד, הסניגור הודיע לבית המשפט שהוא מסכים שהסרטון מדבר על הסיטואציה (בבית 7 - ד.פ.) שהעד תיאר וגם מסכים שהעד היה במקום. בשלב מאוחר יותר, לאחר שנדחתה התנגדות ב"כ הנאשם, הסרטון (ת/6) הוקרן לעד. העד זיהה את עצמו בשורה השלישית עם קפוצ'ון על הראש.

בחקירה נגדית העד אמר שהנוכחים בבית 7 הוכו תוך כדי הכרזת השוטרים "כולם החוצה" (ע' 39 לפרוטוקול שורה 15). מיד עם כניסתם החלו השוטרים להכותם באלות ו"הם הרביצו לכיוון הראש" (ע' 44 לפרוטוקול שורה 24). לדבריו, גם אם היה קם מיד ויוצא היה מקבל מכות בדרך החוצה "הכול היה בברוטאליות" (ע' 44 לפרוטוקול שורות 14-15). בתשובה לשאלה אם השוטרים בכניסתם לבית 7 אמרו "כולם החוצה אחרת נשתמש באלות" השיב "לא זוכר דבר כזה" (ע' 51 לפרוטוקול שורה 39 - ע' 52 לפרוטוקול שורה 1).

יחד עם זאת, העד גם הודה שלא הייתה כל כוונה לצאת מהבית אלא להתנגד ולחייב את השוטרים להוציאם בכוח.

העד אישר שבסרטון (ת/6) רואים את השורה הראשונה או השנייה ולא רואים את המכות שהוא קיבל בשורה השלישית (ע' 45 לפרוטוקול שורה 8). הוא השיב לסניגור ש"לא יותר משלושה שוטרים" מהחמישה שנכנסו לבית השתמשו באלות בזמן הכניסה (שם, שורה 12). העד נשאל "מוטי מהאגר בסדר כרונולוגי איזה מספר הוא היה מהשוטרים הנכנסים או המכים" והעד השיב "לא זוכר" (שם, שורה 18). לדברי העד שני שוטרים הרביצו לו עם אלות בבית 7 (ע' 46 לפרוטוקול שורה 5). העד אמר שלא ראה שאלה שישבו בשורה הראשונה בעטו בשוטרים כדי למנוע הרמתם והוצאתם מהבית. העד חזר ואמר שהאלות כוונו לראשיהם של היושבים בשורה הראשונה. הוא דחה את טענת הסניגור לפיה הוא בעט בשוטרים עם רגליו ואז השוטרים ניסו להכותו ברגליים, הוא הושיט את היד כדי להגן על הרגליים וכך קיבל את המכה ביד (ע' 47 לפרוטוקול שורה 18). אדרבא, לדבריו קיבל את המכה ביד בעת שהגן על ראשו מהאלה.

העד השיב לשאלת הסניגור שהוא ישב בשורה השלישית כשמתן יושב משמאלו ואיתי מימינו. קודם קיבל מכות עם אלה משוטר אחד ואחרי זה מעוד שוטר" (ע' 51 לפרוטוקול שורה 20). הוא קיבל מכות לפני איתי והוצא מהבית יחד עם איתי. העד לא הוצאה מהבית כ"שק תפוח אדמה" אלא קם והלך בעקבות המכות (ע' 53 לפרוטוקול שורה 10).

העד אמר שהיו כעשרה אנשים בכל שורה והוא ישב במרכז השורה השלישית. אבי פישמן שצילם את הסרטון (ת/6) צילם מאחורה וניתן לראות את הראש של העד בסרטון. העד אישר שהואיל והנוכחים היו שלובי ידיים, היה על השוטרים קודם להפריד ביניהם ואחר כך להוציאם מהבית אחד אחד. לדבריו, הם לא באו להתנגד באלימות וידעו שבסופו של דבר יפנו אותם. העד אמר שהיה כל העת בתוך בית 7 ולא ראה כל אלימות כלפי השוטרים מחוץ לבית.

מכות לעד בבית 7 על ידי שוטרים אחרים:

בתשובה לשאלות הסניגור, העד אמר שהוא קיבל מכות מחמישה שוטרים גם אחרי שהוצא מבית 7 אך "לא קשות כמו שהיה בבית" (ע' 48 לפרוטוקול שורה 38). ב"כ הנאשם קרא מהודעת העד בה הוא מתאר את האירוע מחוץ לבית 7 עם חמישה שוטרים "ואז שמו אגרופים בגב ובראש ואליו הצטרפו שאר השוטרים שהיו שם. לאחר מספר שניות כשצעקתי שהיד שלי כואבת, שבורה, שיעזבו אותי, והם הוציאו לי את הקיבוע של הברזל מהיד והמשיכו להלום בי באגרופים. אחרי מספר שניות שהשוטר הכחול חנק אותי במשך מספר שניות, הרגשתי ממש חוסר אויר ושלחתי גם תמונה שבה רואים שוטר כחול חונק אותי וזה השוטר שעליו אני מתלונן שלקח אותי לשוטרים והיכה כאמור והוציא לי את הברזל. אין לי מושג מי השוטר היה ומה פרטיו" (ע' 49 לפרוטוקול שורות 4 - 12). העד אישר לסניגור שכך היה אך הוסיף "זה פחות ממה שהיה בבית" (שם, שורה 25). העד אמר שאינו יכול לזהות את חמשת השוטרים מחוץ לבית 7 אך תלונתו במח"ש גם הייתה נגדם.

בחקירה חוזרת העד נשאל לגבי האירוע אחרי שהוא יצא מבית 7. בתשובה לשאלות התובעת אמר שהוא צעק לשוטרים שידו שבורה ושיעזבוהו. השוטרים היכוהו "בגב, טיפה בראש, הוציאו לי את הקיבוע בברוטאליות" (ע' 59 לפרוטוקול שורה 37).

החבלות הגופניות של העד

העד תיאר שאחרי שיצא מהבית שם לב שיורד לו דם מהאוזן והרגיש שידו השמאלית שבורה. הוגשו כראיה תמונות (ת/1) של חבלות על גופו של העד (העד צילם את עצמו) בתמונות רואים פצע באוזן וידו של העד בגבס. כן הוגשו תעודות רפואיות על שם העד ת/2 א-ג. בתעודה הראשונה מיום 10.2.06 רשום שבצילום יד שמאל של העד ביום 5.2.06 רואים שבר ברדיוס דיסטלי ושמו גבס באמה השמאלית. בתעודה השנייה יש סיכום ביקור מיום 5.2.06 בו כתוב ב"סיבת הביקור" "לפני 4 ימים קיבל מכות בכף היד ובאמה השמאלית, מאז נפיחות, כחולון וכאבים" וב-"בדיקה פיזיקאלית" "המטומה תת עורית בגב כף היד ובאמה השמאלית בשני מקומות באמצע ובפרוקסילי, ללא הגבלה בתנועות, כאבים ונפיחות".

לשאלות הסניגור חזר העד ואמר שכתוצאה מהמכה בראש הוא נפצע באוזן. לשאלת הסניגור מדוע התייחס לפגיעת ראש אם קיבל את המכה באוזן השיב "האלה קצת יותר גדולה מאותו חלק שחטפתי באוזן, חטפתי אלה לאורך כל הראש" (ע' 58 לפרוטוקול שורות 4 - 5).

הגשת התלונה במח"ש וזיהוי הנאשם

תלונתו (הודעתו) של עד במח"ש הוגשה רק ביום 4.10.06. לדבריו, ההפנייה למח"ש נעשתה רק לאחר התארגנות של כל אלה שהיו בבית 7 באמצעות עורך דין ולאחר סידור החסינות. הוא גם הסביר שלא ידע על מח"ש כמקום בו אפשר להגיש את התלונה.

הפניה לעורך דין הייתה רק לאחר מספר חודשים. הוא הגיע לעורך הדין המטפל בעניינם של אלו מבית 7 בעמונה, באמצעות חברו ג'ג. כוונתם הייתה להגיש תביעה אזרחית והם הופנו גם להגיש תלונה במח"ש. העד לא זכר אם איתי הגיש תלונה במח"ש לפניו.

העד אישר שכאשר הוכה בבית 7, הוא לא ידע את שם השוטר, כי השוטרים, כולל הנאשם, לא ענדו תגים עם שמותיהם. בשיחות אצל עורך הדין, לפני הגשת התלונה במח"ש, התברר שאף אחד מהנוכחים בבית 7 לא הבחין בשוטר שענד תג עם שמו. יחד עם זאת, לעניין הזיהוי, ציין העד שהנאשם היה כשפניו גלויות.

השתתפות העד בפינויים קודמים

העד אמר שהגיע לעמונה למחאה פסיבית כדי שהפינוי לא יעבור חלק, כדי שאחרים יבינו את הכאב והמשמעות מבחינתם.

העד אישר בפני הסניגור שהוא לא ידע מי גר בבית 7 לפני שהוא נכנס לבית וגם לא קיבל רשות ממאן שהוא להיכנס לבית 7. לדבריו, כשהגיע למקום הבית היה ריק והכניסה לבית "לא אישית אבל ציבורית" של הישוב עמונה (ע' 41 לפרוטוקול שורה 3).

בחקירה נגדית אמר העד שהוא השתתף ב-3-4 פינויים, הראשון כשהיה בן 15 בגבעה 17. העד אמר שהלך לעמונה כי "חשב שהפינוי לא צריך לעבור בצורה שקטה" (ע' 22 לפרוטוקול שורה 4). הפינוי בגבעה 17 על ידי המשטרה היה בשיטת "שק תפוחי-אדמה". לדבריו העד בגבעה 17 היו 100-150 מפגינים שהתנגדו לפינוי והם לא הוכו על ידי המשטרה. גם בפינוי של חזון דוד לא היו מכות והעד, יחד עם המפגינים האחרים, פונו בשיטת שק תפוחי-אדמה. לדבריו העד היו מספר דומה של מתנגדים לפינוי כמו בפינוי של גבעה 17. העד גם פונה מסמטת הגבורה וגוש קטיף. לטענתו, רק בגוש קטיף היה מקרה של אלימות כלשהו כלפיו, אך לא דומה לאירוע בעמונה. בחקירה חוזרת השיב שהאלימות נגדו בגוש קטיף התבטאה בדחיפות ושלא השתמשו נגדו באלות.

עד התביעה, ג"ג, העיד ששהה בבית 7. השוטרים החלו להיכנס לבית והנוכחים התיישבו והחזיקו ידיים. לדברי העד נכנסו לחדר הסלון 4-5 שוטרים. משמאלו ישב העד א"א ומימינו ד"ד.

בתשובה לשאלת ב"כ הנאשם השיב שישן בבית 7 בלילה לפני הפינוי. בהגיעו, הבית היה ריק. הוא הגיע כדי למחות על הרס הבתים. העד ציפה, שכמו בפניוים ממאחזים אחרים, השוטרים יפרידו בין המפגינים שלובי הזרועות ויפנו אותם בשיטת "שק תפוחי אדמה". העד אישר שהניחו דלתות שנעקרו מתוך הבית על החלונות והניחו דברים על דלת הכניסה, כדי להקשות על השוטרים את הכניסה לבית. הוא אמר שלא שמע את השוטרים צועקים "כולם החוצה" אך ידע ששהייתו במקום אסורה ושנדרש ממנו לצאת החוצה. העד אישר שהוא היה בשורה השלישית בתמונה שצולמה (ת/5) אך הוסיף שבעת שהשוטרים הגיעו אליו הוא כבר לא היה בשורה השלישית מפני שאנשים יצאו או זזו.

העד הכחיש שתוכנן לשים את הצעירים ביותר מקדימה. העד אמר שהוא שהה כל הזמן בבית 7 ולא ידע על הנעשה מחוץ לבית. העד העריך שהיו 30 - 40 מפגינים בתוך סלון בית 7. השוטרים פינו מפגינים מחדרים אחרים בבית 7 לפני שהגיעו לסלון.

העד שלל שהשוטרים נכנסו לסלון בבית 7, חיכו שהנוכחים ייצאו מהבית ומפני שלא יצאו החלו להכות את המפגינים. יחד עם זאת, הודה העד שגם אם השוטרים היו אומרים לו לצאת, הוא לא היה יוצא (ע' 90 לפרוטוקול שורה 1).

בחקירה חוזרת העד הסביר שהמפגינים הניחו דלתות גם על דלת הכניסה וגם על "קיר זכוכית" (ע' 108 לפרוטוקול שורות 8 - 9).

תיאור התנהגות הנאשם בבית 7

הנאשם הגיע מול העד ואמר לו "קום" או "צא" ולפני שהספיק העד להתרומם הנאשם התחיל להכותו באלה, קודם בכתף ואחר כך בידיים. "המכות כונו לכיוון הראש, כתפיים, חזה, פלג גוף עליון. אח"כ הוא המשיך לתת לי מכות, אני התקפלתי לי על הרצפה כדי להגן על הראש, אח"כ הוא עבר ממני ואני אחרי מספר רגעים קמתי ויצאתי החוצה..." (ע' 65 לפרוטוקול שורות 27 - 29). בהמשך אמר העד "הנאשם ניגש אלי היו כמה חבר'ה שקמו וברחו... (הנאשם ד.פ.). ניגש אלי, הייתי בין הראשונים והוא אמר לי "צא" וישר הביא לי עם אלה" (ע' 66 לפרוטוקול שורות 18 - 20).

העד תיאר את הנאשם כיותר אגרסיבי ויותר פרוץ מהשוטרים האחרים (ע' 67 לפרוטוקול שורה 27). השוטרים האחרים "משכו, דחפו, לא יותר מדי. אלות לראש לא כולם נתנו שמה" (שם, שורה 32).

העד אמר שלא ראה מי מהמפגינים מכה שוטר. הוא לא שמע את השוטרים אומרים "כולם החוצה" או "צאו החוצה". לדעתו, ניתן היה לראות אם אלה שישבו בשורה הראשונה בעטו בשוטרים הואיל ו"הם שוכבים ואני יושב" (ע' 84 לפרוטוקול שורה 26). לגבי טענת הסיניגור שבעטו ברגלו של הנאשם השיב העד "לא יודע" (שם, שורה 16). אדרבא,

בהמשך השיב העד שהם ישבו שלובי ידיים והמתינו בשקט שהשוטרים יסחבו אותם החוצה (ע' 86 לפרוטוקול שורה 10).

מכות לעד על ידי שוטרים אחרים:

בנוסף לנאשם, שוטר אחר היכה אותו בעת יציאתו מהבית. לדבריו, "הגעתי לכניסה, היו שם עוד כל מיני שוטרים, התחילו גם, כאילו לדחוף אותי, לתת סטירות, קצת פה, קצת משיכות כזה. עוד אחד בא נתן לי איזה אלה ... ישבן כזה וככה הוציא אותי החוצה" (ע' 65 לפרוטוקול שורות 29 - 32).

העד נשאל "... לפני שמוטי היכה, היכה שוטר אחד או שניים באלות את היושבים בשורה הראשונה ברגליים, כן או לא?" והשיב "אני לא יודע, לא יודע להגיד את זה" (ע' 87 לפרוטוקול שורות 6-8). בהמשך השיב לשאלה דומה "שוטרים הרביצו שמה עם אלות ... כמה שוטרים? אני לא יודע אני ראיתי רק אותו (הנאשם - ד.פ.). ... הוא עמד מולי (ע' 88 לפרוטוקול שורות 5 - 8 וראה גם ע' 89 לפרוטוקול שורות 13 - 14).

לדברי העד הוא קיבל מכה באלה גם משוטר אחר בישבנו, כשהוצא מחוץ לבית. העד סיפר שאחרי שהוא פונה מבית 7 הוא נכנס לבית 4 מבעד חלון. בבית 4 הוא ספג הרבה מכות כולל מכות במרפק ובצלעות (ע' 92 לפרוטוקול שורה 19).

בתשובה לשאלת הסניגור אישר העד שקיבל מכה ישירה לראש מהנאשם (ע' 93 לפרוטוקול שורה 36). בהודעתו במח"ש אמר העד שאלת הנאשם פגעה "ביד שמאל, במרפק שנסדק וכל הצד העליון השמאלי על פלג גוף עליון" ובדרכו החוצה (משוטר אחר - ד.פ.) קיבל "מכת אלה בישבן מאחור" (ע' 94 לפרוטוקול שורות 15 - 17).

החבלות הגופניות של העד

לטענת העד, נגרמו לו מכות יבשות בפלג הגוף העליון וחבלה במרפק. העד החזיק את ידו בזווית של 90 מעלות צמודה לגוף ויצא מהבית.

הוגש מסמך רפואי על שם העד (ת/4). המסמך מתייחס למכות שקיבל בראש, בבית החזה ובבטן ולחבלה במרפק שמאל.

העד טען שלמרות שספג את המכה במרפק בבית 7 ונאלץ להחזיק את ידו בזווית של 90 מעלות ושזאת "מכה שגרמה לי נזק מסוים שלא יכולתי לתפקד" (שם, שורה 38) הוא היה מסוגל להיכנס לבית 4 מבעד החלון. העד שלל את טענת הסניגור שהוא קיבל את המכה במרפק בבית 4 ולא בבית 7. בעניין המקום בו העד נחבל במרפקו, אם בבית 7 או בבית 4, העד אישר שגם קיבל מכה במרפק בבית 4. גם אישר את דבריו בהודעתו במח"ש בה אמר "מבחינת רפואית אני לא יודע אם הסדק במרפק קרה בבית 7 או בבית 4, אבל כן קיבלתי מכות בבית 7" (ע' 97 לפרוטוקול שורות 9-11). העד הסביר "אני יודע שמבית 7 יצאתי עם מכה כזו במרפק שלא יכולתי להזיז את המרפק" (שם, שורות 16 - 17). העד אמר

עמוד 7

שכתוצאה מהחבלה במרפק נגרמה לו הגבלה בתנועה למשך כ-7 ימים וידו הושמה במתלה למשך כשבוע עד שבוע וחצי.

לדברי העד הוא הגיע לבית החולים בערב אחרי הפינוי. הרופא קבע לו 4 ימי מנוחה.

הגשת התלונה במח"ש וזיהוי הנאשם

לעניין זיהוי הנאשם, השיב העד ש"פרצוף לא שוכחים"... זה סוג של אירוע טראומטי אז אתה לא שוכח את הפרצוף. זה בעיקר. יש גם את הסרט שראיתי" (שם, שורות 36 - 39).

העד סיפר שראה את סרטון ת/6 בראיון עם רפי רשף. בדרכו לבית החולים התקשר אליו תחקירן של רפי רשף והעד הגיע לראיון. לאחר שסיים את הריאיון הוזמן לוועדת שרים בכנסת וגם שם סיפר העד מה עבר עליו בעמונה. כעבור יום או יומיים התקשר חוקר ממח"ש והעד הגיע למח"ש למסור תלונה. העד זיהה את עצמו בתמונה שצולמה, לדבריו, מספר שניות לפני שהחלו המכות.

לבקשת הסניגור העד זיהה בתצלום את העד א"א משמאלו בקפוצ'ון ומימינו בתצלום, חובש כיפה לבנה, ה"ה. העד לא היה מסוגל לזהות את הנאשם מהתצלום (ע' 77 לפרוטוקול שורה 6).

העד לא נחקר במשטרה על השתתפותו באירועי עמונה. הוא אמר שלא ידע שניתנה חסינות. הוא היה פעם אחת, לבדו, במשרדו של עו"ד כהן בעניין התביעה האזרחית. בתשובה לשאלת הסניגור העד תיאר שהשוטרים היו עם מדים שחורים, אפוד, אלה, קסדה עם משקפת שניתן להרים ו"משהו על הגב" (ע' 83 לפרוטוקול שורה 15). הוא לא ראה שלנאשם היה תג שמי.

גם אחרי שראה את הסרטון (ת/6) 10 פעמים אינו יכול להתייחס לשאלה כמה שוטרים השתמשו באלה. לשאלת הסניגור אם העד "חיכה רק למוטי" השיב בציניות "כן, לתפור עליו תיק כנראה" (שם, שורה 32). העד אישר שלא הוזמן למסדר זיהוי ולא התבקש לזהות השוטרים האחרים בסרטון.

העד אמר שהנאשם היכה אותו קודם ואחר כך היכה את א"א (ע' 98 לפרוטוקול שורה 25). לא היה לו הסבר מדוע אמר ההיפך בהודעתו מיום 7.11.07 במח"ש, דהיינו, שקודם הנאשם היכה את א"א ואחר כך היכה אותו (ע' 99 לפרוטוקול שורה 22). העד גם לא ידע להסביר מדוע כלל לא הזכיר את א"א בהודעתו הראשונה במח"ש. אולם, בהמשך, העד אישר שהוא לא רצה להזכיר שמות של אחרים שהיו עמו כי ביקשו ממנו שלא למסור פרטיהם של אחרים. למרות זאת, העד אישר שמסר בהודעתו הראשונה שמות של שלושה אנשים אחרים שהיו עמו. לטענת העד, הוא דווקא מכיר את א"א טוב יותר משאר שלושת האנשים אליהם התייחס בהודעתו.

העד הגיע למח"ש למסור הודעה בתמיכה לעדותו של א"א אך אינו זוכר אם הגעתו הייתה לבקשת א"א או לבקשת עורך הדין שמטפל בתביעה של המפגינים מבית 7 או בעקבות פנייה של חוקר מח"ש. כשנשאל העד מדוע לא פירט את המעשים שנעשו לאחרים בבית 7, למעט א"א, השיב ש"ממש ראיתי כי (א"א - ד.פ.) היה לשמאלי" ומפני שא"א "ביקש, הוא אמר אתה יכול להעיד זה, אתה ראית, נכון? אמרתי לו כן ראיתי, אני אבוא להעיד" (ע' 102 לפרוטוקול שורות 19 - 23).

העד נשאל, אם אכן א"א הוכה אחריו ואם הוא ראה את המכות ששי קיבל? הוא השיב שהנאשם היכה אותו ואז עבר להכות את א"א. רק כשהגיע שוטר נוסף והיכה את א"א, העד קם אך ראה את הנאשם חוזר ומכה את א"א. העד דחה מכל וכל שהוא "תיאם" את עדותו או שהעיד בעניינים שלמד עליהם לפני שמסר את הודעתו הנוספת במח"ש בעניין א"א.

ב"כ הנאשם שאל את העד מספר שאלות לגבי דבריו בהודעתו השנייה במח"ש ולגבי זיהוי השוטר בת/5. העד הסביר שהוא לא היה מסוגל לזהות את הנאשם בוודאות בתמונה בגלל זווית התמונה אך אין להסיק מכך שאינו יכול לזהות את הנאשם (ראה ע' 106 לפרוטוקול שורות 29 - 34). באשר ליכולתו לזהות את השוטר, העד אישר את דבריו בהודעתו הראשונה במח"ש "כן, את השוטר הראשון אני יכול לזהות בוודאות כי ראיתי את הסרט מספר רב של פעמים והפצוף שלו נחקק בזיכרוני" (ע' 107 לפרוטוקול שורות 4 - 6).

בחקירה חוזרת העד הסביר שהתייחסותו "לשוטר הראשון" לא הייתה לשוטר הראשון שמכה באלה בסרט אלא לשוטר הראשון שהיכה את העד, להבדיל מהשוטר שהיכה את העד ביציאתו מהבית (ראה ע' 109 לפרוטוקול שורות 20 - 31).

השתתפות העד בפינויים קודמים

העד אמר שהוא גם היה בפינוי בגוש קטיף. בגוש קטיף, לדברי העד, שילבו זרועות ופינו אותו בסחיבה אך ללא מכות.

עד התביעה, א"י, אמר שהוא היה תלמיד י"ב בעת האירוע. הוא הגיע לעמונה כדי למנוע בדרך פסיבית את הרס הבתים. בעת שהשוטרים נכנסו לבית 7 הוא שהה בסלון. עם כניסת השוטרים השוהים בסלון התיישבו על רצפת הסלון והחזיקו ידיים. העד ישב בשורה הראשונה. ילד קטן שישב לידו קיבל מכה בראש מאלה. לדברי העד "השוטרים נכנסו. פנו לכל מיני כיוונים".

לשאלות הסניגור השיב שהוא היה בן 17.5 בעת הפינוי. הוא הגיע לעמונה אחר הצהריים ביום לפני הפינוי. הוא ישן בישוב באוהלים שהוקמו על ידי היישוב עמונה. העד העריך שבאוהל בו ישן היו בין 100 - 150 בנים. בבוקר הוא נכנס לבית 7. לדבריו, הבחירה דווקא בבית 7 הייתה ספונטנית. העד אמר שלא ציפה שיכו אותם ושלא יהא שום ניסיון להרימם ולפנום בצורה פסיבית. הוא הוסיף שלא הייתה אלימות כלפי השוטרים בתוך הבית.

העד העריך שהיו בסלון הבית בין 40-50 נערים ושנכנסו לבית בין ששה לשבעה שוטרים. הוא טען שלא הייתה כל בעיה להפריד בין הנערים שלובי הזרועות ולמשוך אותם מחוץ לבית, אילו רצו בכך.

השוטרים אמרו להם לצאת בצורה מהירה ו"ישר אחר כך המכות התחילו" (שם, ע' 19 לפרוטוקול שורה 11). יחד עם זאת, הסכים שגם אם היה לו זמן לא היה נעתר לפניה של השוטרים. הוא לא ציפה שהשוטרים "יבואו לפוצץ לנו את הראש" אלא יסחבו אותם החוצה (שם, שורות 24 - 26).

העד שלל את הטענה שהנערים בעטו ברגלי השוטרים בעת שהשוטרים ניסו להרימם. "אני לא בעטתי באף אחד...וגם לא מי שישב לידי לא בעט באף אחד" (שם, ע' 23 לפרוטוקול שורות 32 - 34). הוא הכחיש שבחדר הסלון בבית 7 הועפה לבנה אל עבר השוטרים.

תיאור התנהגות הנאשם בבית 7:

"הנאשם פנה לכיווני וכיוון עם האצבע צא לכיוון הדלת וישר התחיל להכות בי לכיוון הראש. אני ניסיתי להגן על עצמי עם הידיים, אחר כך עם הרגליים אחרי שהיד שלי כבר לא יכולתי" (ע' 3 לפרוטוקול מיום 25.2.09 שורות 23 - 26). לדברי העד, הדרך בה הגן על עצמו עם הרגליים הייתה להטות את הגב לאחור ולהרים את רגליים. העד המשיך בתיאור המקרה "אני חטפתי לכיוון הראש והגנתי עם הידיים והרגליים כמו שצינתי ואז ... ראיתי הילד ישב ודימם וכתוצאה מכך קמתי ויצאתי ביחד איתו גם כי לא יכולתי יותר וגם כי ... רציתי לסייע לו, כי רציתי לגונן עליו ילד קטן (שם, ע' 4 לפרוטוקול שורות 4 - 8).

הוא דחה את טענת הסניגור שמכות האלה לא היו לכיוון ראשו אלא לכיוון הרגליים והרצפה ושהעד נחבל בידו מפני שהושיט יד כדי להגן על רגליו.

ב"כ הנאשם שאל את העד מדוע הוא לא קם ויצא אחרי שהנאשם עבר לטפל בנער אחר. העד השיב שלא קם כי לא התכוון לצאת. לדבריו, הנאשם חזר אליו והתחיל "להפליא בי את מכותיו" (שם, ע' 32 לפרוטוקול שורה 19). הוא הכחיש את טענת הסניגור שהעד התערב כשהנאשם פנה לחברו והחל לבעוט ברגליו של הנאשם.

מכות לעד על ידי שוטרים אחרים:

המפגינים הוצאו מבעד חלון באחד החדרים בבית 7. השוטרים הרימו אותם וזרקו אותם החוצה. הכיפה של העד נפלה והוא הוכה בגבו כשהוא נעצר להרימה. העד נפל ולא היה מסוגל ללכת יותר. הוא פונה באמבולנס לישוב עפרה ומשם פונה לבית חולים ביקור חולים בירושלים.

העד אישר שהוא קיבל מכות באלה משוטרים אחרים כשהוא קם לצאת לפרוזדור אך טען שמכות אלה היו בגב. הוא

הסביר שיכול להבחין בין המכה מאלת הנאשם ביד לבין המכות בגב מהשוטרים האחרים אחרי שקם "כי ביד חטפתי את המכות הרציניות. היה לי כתוצאה מזה סימנים ומזכרות. ומה שקרה לי בגב זה לא היה, זה היה בהליכה שלי לכיוון החוף" (שם, ע' 33 לפרוטוקול שורות 7-8). העד הוסיף שהוא קיבל 3-4 מכות בגב, שהוא לא ניסה להגן על הגב אלא לברוח לכיוון היציאה. לעניין, העדר תרשומת בתעודה הרפואית בעניין ממצא בגב השיב "כי לא ביקשתי להיבדק על זה. לא בדקו אותי" (שם, ע' 34 שורה 10).

החבלות הגופניות של העד

העד סבל מסדק ביד וטופל בתחבושת אלסטית במשך שבועיים וגם סבל משטפי דם ברגל.

הוגש מסמך רפואי של העד (ת/3). התעודה מעידה על חבלות בשורש כף יד שמאל וסימני המטומה בברך ימין - שטופלו בחבישה אלסטית.

העד הוסיף שחויית הפינוי פגעה בלימודיו הואיל ואחרי שראה מה ש"השוטרים מסוגלים לעשות בשם החוק והסדר" הוא לא הסכים ללמוד אזרחות שהינו מקצוע חובה לבגרות (שם, ע' 17 לפרוטוקול שורות 2-4).

לדברי העד הוא שהה כשבוע בביתו בעקבות חבלותיו. בפינויים קודמים בהם השתתף ספג "אולי בעיטה" (שם, ע' 25 לפרוטוקול שורה 32) אך "לא מכה כזאתי שהשאירה בי סימנים (גופניים -ד.פ.). לאורך זמן" כמו בעמונה (שם, ע' 26 לפרוטוקול שורות 3-4).

הגשת התלונה במח"ש וזיהוי הנאשם

כעבור שבועיים מהפינוי העד פנה לארגון זכויות אדם ביש"ע ומסר עדות. את תלונתו במח"ש מסר בנובמבר 2006.

לעניין הזיהוי של הנאשם כשוטר שהיכה את עד, הוא אמר שהוא זיהה את עצמו בסרטון לפי חלקי לבוש (דקה 11:13:19 וב-29 מרים יד, ב-49 מרים רגל). העד זיהה את השוטר מהתמונות "...ואחר כך ראיתי את הסרט עוד פעם ואמרתי שזה ברור, ברור שזה הוא" (שם, ע' 5 לפרוטוקול שורות 36-37).

העד הסביר שהפעם הלך להתלונן בארגון זכויות האזרח ביש"ע "כי מה שנעשה זה דבר שלא יעשה. אני חטפתי מכות לכיוון הראש שלי ... אם הייתי בן אדם יותר קטן קודם כל היד שלי היה בטוח שבורה" (שם, ע' 26 שורות 27-29). לדברי העד הוא פנה בתלונה לארגון ולא למשטרה מפאת ניסיונו מפינויים קודמים ולא ידע על מח"ש. הוא גם אמר שלא ידע שיש עניין של קבלת חסינות מתביעה לפני הפנייה למח"ש.

לפני הגשת התלונה במח"ש כבר נודעה לעד זהותו של הנאשם.

העד אישר שראה את הסרטון "פעמים ספורות" (שם, ע' 29 לפרוטוקול שורה 18).

גם לעניין זיהוי הנאשם, אישר העד את דבריו בהודעה "השוטרים לבשו סרבליים שחורים וקסדות על הפנים שמכסות את כל הפנים ושכפ"צים. לא היו להם תגי שם לפי מיטב זכרוני" (שם, ע' 35 לפרוטוקול שורות 12-13). אולם בהמשך הוסיף שחלק ממגני הפנים של הקסדות היו מורמים למעלה והמגן שקוף וניתן לראות את הפנים של השוטרים (ראה שם, ע' 36 לפרוטוקול שורות 4 - 6).

העד גם אישר ששוטר אחר התחיל להכותו לפני הנאשם אך הוסיף "כן, אבל לא בצורה רצחנית כזאתי" (שם, ע' 35 שורה 31).

למרות זאת בהמשך השיב העד ב"כן" לשאלות אם מגני הפנים היו במצב אנכי לרצפה והפנים לא היו גלויות (שם, שורות 13 - 17). העד הסכים שהוא גם היה צריך להיות מרוכז באלה, ולא רק בפנים של השוטר, כדי להתגונן מהמכות.

בהמשך חקירה הנגדית לגבי זיהוי הנאשם השיב:

"ש. לכן גם לא יכולת לקבל רושם של הפנים של הבן אדם (שמכה אותך - ד.פ.). לצורך זיהוי (מפני שיש צורך להיות מרוכז באלה - ד.פ.). גם לא ראית כי זה היה מכסה?"

ת. "נכון"

ש. "יפה. ולכן כאשר ראית את הסרט לא יכולת לזהות אותו?"

ת. "יכולתי לראות פנים"

ש. "בסרט פתאום יכולת לראות פנים. אבל לא יכולת לזהות אותו כי לא יכולת לזכור את הפנים של המכה. זה הגיוני"

ת. "נכון"

ש. "יפה. אלא מה קרה? שלאחר שראית את אותם תמונות נבחרות שהחברה הוציאו סקרת אותם. עברת עליהם ואופס נפל לך האסימון ואז זיהית את התמונה שלו (של הנאשם - ד.פ.). כאחד שהיכה אותך"

ת. "נכון"

ש. "יפה. אני רק מנסה להסביר את מה שאמרת קודם. משם, מצויד בתמונה המזוהה כרגע, חזרת לראות את הסרט והפעם אופס זיהית את הפנים שלו (של הנאשם ד.פ.) בסרט. נכון"

ת. "כ.":

(פרוטוקול מיום 25.2.09 ע' 37 לפרוטוקול שורות 10 - 25).

השתתפות העד בפינויים קודמים

העד סיפר שהיה בחמישה פינויים קודמים.

ע"ת, א"פ, העיד שהגיע לעמונה, יום לפני הפינוי, מצוייד במצלמה. העד החליט להביא את המצלמה לאחר שהוא פנה למזכירות של עמונה ושאל מה מומלץ להביא. הוא בחר להיכנס לבית 7 באקראי, כאחד הבתים המיועדים לבנים. העד צילם את הסרטון שקטע ממנו מתייחס לאירוע כתב אישום. ביום הפינוי הסרטון הועבר לערוץ 10 ושודר. לדברי העד הסרטון הועבר ללא עריכה ובלי שיש הוספה או הורדה של קטעים. הקטע של המכות הוא צילום רציף.

כשהשוטרים הצליחו להיכנס לבית הנערים ששהו בסלון שילבו ידיים. לאחר שסיים לצלם הוא הכניס את המצלמה בתיק בגב בסיוע מישהו שישב לידו. העד נשאר בין האחרונים שטרם פונו. ברגע שהשוטרים ראו שהעד לא קם מיוזמתו הם התחילו להכות בו באלה, ולבעוט בו ברגליו, בירך ובאגן. העד הדגיש שהצילום "אוטנטי ולא ערוך" ו"שמה אני ראיתי בצילום שהנאשם הנחית מכות..." (דיון מיום 13.7.09 ע' 7 לפרוטוקול שורות 20 - 21).

לדברי העד, השוטרים היכו את הנערים באמצעות אלות ובעיטות. העד לא ראה מכות על ראשים והוסיף שהוא הוכה בפלג הגוף העליון אך לא על הראש. לטענתו, גם והוא וגם הנערים בבית לא נהגו באלימות כלפי השוטרים שהיו בבית.

בתשובה לשאלות הסניגור, השיב העד שהגיע לעמונה כדי למחות נגד הפינוי. העד גם אישר שלא צילם ברצף מתחילת הצילום. הוא לקח את המצלמה גם כ"הגנה" כי חשש שתהיה אלימות. העד אמר שראה שהמשטרה משתמשת בכוח גם בפינויים הקודמים אך השימוש היה בכוח סביר ו"לא מכות כפי שחטפתי" (שם, ע' 14 לפרוטוקול שורה 32). העד ציפה שיפנו אותם בכוח, שיקשו על השוטרים לסחוב אותם החוצה אך לא ציפה לאלימות כזאת מהשוטרים.

העד אישר שראה ידוויי אבנים על שוטרים מחוץ לבית וגם צילם את ידוויי האבנים. הוא לא ראה זריקת לבנים שלמות מגגות הבתים על השוטרים.

זווית הצילום הייתה בישיבה. לא הוגש נגד העד כתב אישום על התנגדותו לפינוי בעמונה והוא לא נחקר בנושא הפינוי תחת אזהרה.

הסרטון הוקרן בפני העד. הוא הסכים עם הסניגור שהוא צילם במקום מסויים "כדי לקלוט את התפרצות השוטרים ולא כדי לצלם את החברים מבצרים את הבית" (שם, ע' 20 שורות 7-8). העד אמר שהייתה הוראה לשבת כגוש אחד עם כניסת השוטרים. נכנסו חמישה או שבעה שוטרים לתוך סלון הבית. היו עד 100 מפגינים בתוך החדר. השוטרים אמרו

למפגינים "כולם החוצה אחרת נשתמש באלות" או נוסח דומה לכך (שם, ע' 21 לפרוטוקול שורה 30).

העד אמר שהוא העביר את הקלטת לערוץ 10 לצורך איזון, כדי שניתן יהיה לראות איך השוטרים פגעו במפגינים ומפני שהעד "רוצה שהמשטרה תהיה משטרה שאנחנו מאמינים בה" (שם, ע' 23 לפרוטוקול שורות 18 - 19).

העד אמר שרוב השוטרים התנהגו באלימות. הסניגור שאל "היוצא דופן במר מוטי מהאגר זה שהוא פניו גלויים ואותו זיהו, אבל יש שוטרים שעשו פחות או יותר כמוהו מי יותר מי פחות?" והעד השיב "נכון" (שם, ע' 26 שורות 37 - 39).

העד גם אישר שהגיע למח"ש רק אחרי פניית מח"ש אליו. הוא הגיע למשרד של עורך הדין אחרי פנייה של מנכ"לית ארגון זכויות אדם ביש"ע, היא ביקשה שיגיע וימסור עדות לעניין הפלילי וגם האזרחי.

ע"ת מ"פ, העיד שלמד בישיבה תיכונית. הוא הגיע לעמונה יחד עם תלמידים אחרים כדי להשתתף בהפגנה בעמונה. בשלב מסוים במהלך ההפגנה הוא רץ לתוך בית 7 והתיישב בסלון. השוטרים הגיעו והעד ציפה שיוציאו אותם בשיטת "שק תפוחי אדמה". העד ישב בשורה השנייה או השלישית כשחברו ישב לפניו על רגלי העד. אחד השוטרים הגיע והחל להכות את חברו עם אלה וזה החל להגן על ראשו ועל גופו בידיו. לא היה כל ניסיון לנסות להרים אותם אלא רק להכותם. העד וחברו קמו ויצאו. ביציאה העד קיבל מכה בראש וטופל במרפאה בעפרה. בסרטון רואים שהנאשם היכה את חברו של העד כשהוא לבוש בפליז אדום. העד צפה בסרט ואמר שהנאשם היכה את חברו לכיוון הראש וחברו הגן על עצמו, על ראשו ועל גופו בידיו.

בחקירה נגדית אישר העד שהיו עוד שוטרים בבית, חוץ מהנאשם, ש"היכו באותו דפוס של מכות" (שם, ע' 37 לפרוטוקול שורה 34). העד אמר שפנה למח"ש רק כעבור שנה כי חשב שהכול ידוע והיה סרטון. הוא תיאר שהגיע מישהו ממשרד עורך דין לישיבה התיכונית בה למד וכל אחד התבקש לרשום על דף מה ידוע לו בעניין הפינני. העד הגיע למח"ש רק אחרי שממח"ש פנו אליו.

לשאלת הסניגור השיב העד שהיה נוכח בפניו קודם ביצעה. שם, כשהשוטרים הגיעו הוא קם ויצא ולא הוכה. העד לא זכר ששמע את השוטרים אומרים "צאו או שנשתמש באלות". הפצע בראש התאחה עד שהגיע לטיפול והעד חזר לישיבה התיכונית באותו היום. הוא לא ראה את השוטר שהיכהו ביציאתו מהבית ולא הגיש תלונה.

העד ראה את הסרטון בתקשורת, הסרטון גם נשלח אליו "במייל" לפני שהוא הלך למח"ש. הוא חושב שהעורך הדין הוא זה ששלח לו את הסרטון במייל. הפנים של הנאשם בסרטון היו מודגשות. לא נערך מסדר זיהוי במח"ש. בהודעתו של העד במח"ש נשאל "מיהו השוטר שהיכה את חברך?" והשיב "אני לא יכול לזהות אותו אבל שלחו לי סרט ולכל מי שהיה בבית, וראיתי שם את השוטר וראיתי את החבר מקבל מכות מהשוטר הזה" (שם, ע' 43 לפרוטוקול שורות 30 - 33).

בעניין הזיהוי, העד הוסיף בהודעתו במח"ש "לא רואים שהוא (הנאשם - ד.פ.) ממש מכה את החבר, אבל רואים שהוא

מכה לכיוון המקום שבו ישב החבר" (שם, שורות 37 - 38). העד הסכים עם הסניגור שהסרטון ריענן את זכרונו. בהודעתו במח"ש כשנשאל אם הזיהוי של הנאשם מהזיכרון או מהסרטון אמר "את זה אני אומר על סמך ידיעה כי זכרתי את פניו (של הנאשם - ד.פ.) אחרי האירוע וכשראיתי את הסרט של העורך דין זכרתי" (שם, ע' 44 שורות 25 - 26).

בתום עדותו של העד הוגש הסרטון ת/6, להלן תיאור של הקטע הרלוונטי בסרטון.

11:13:14 הנאשם נראה נכנס לחדר הסלון בבית 7 בעמונה

11:13:26 הנאשם מתקרב לנערים המתיישבים בסלון. הוא נראה מחזיק אלה כשהוא מצמיד בד בין ידו לבין ידית האלה. ניתן להניח שהשימוש בבד הוא לשיפור האחיזה באלה.

11:13:29 הנאשם מכה את המכה הראשונה מסדרת המכות כשהאלה בידו לכיוון המפגינים היושבים תוך שהוא מתכופף קדימה. הנאשם מחזיק את האלה מעל ראשו בעת תחילת המכה, תנועה מקסימלית וניכר המאמץ בפניו.

11:13:30 רואים פנים של נער צעיר היושב מול הנאשם ומסתכל עליו עם פנים מבועתות.

11:13:31 הנאשם מכה פעם נוספת עם האלה. הנער נראה מרים יד להגן על ראשו.

11:13:32 הנאשם מכה פעם נוספת. רואים חולצה שעל פי העדויות זוהתה כחולצה של אחד העדים.

11:13:34 הנאשם מכה עם האלה פעם נוספת. רואים רגליים מורמות בלי פגיעה בנאשם ולכאורה בצורה הגנתית.

11:13:35 הנאשם מכה עם האלה פעם נוספת.

11:13:38 הנאשם מכה עם האלה פעם נוספת.

11:13:40 הנאשם פונה לכיוון ימין. רואים נער מרים את ידיו להגן על ראשו.

11:13:41 הנאשם מכה עם האלה פעם נוספת.

11:13:44 הנאשם מכה עם האלה פעם נוספת.

11:13:45 הנאשם בועט עם רגלו לכיוון הנערים היושבים על הרצפה.

11:13:46 הנאשם מכה עם האלה פעם נוספת.

11:13:50 הנאשם מתקדם קדימה והצילום הופסק.

לסיכום: תוך 17 שניות הנאשם היכה עם האלה 9 פעמים ובעט בעיטה אחת. הפעלת האלה הייתה בתנועה מקסימלית מלמעלה למטה כשהנאשם מתכופף קדימה. ניתן להבחין בשלוש תנועות הגנה של הנערים היושבים, שתיים מהן על ידי

עד התביעה, **רפ"ק עוזי קפלן** העיד שהוא ראש מגמת הגנה עצמית במשטרת ישראל. באמצעות העד הוגשו נוהלי המשטרה לשימוש באלה משנת 2000 (שהיו בתוקף במועד כתב האישום) (ת/7) ונהלים מעודכנים מ- 7/2007 (ת/8). על פי הנהלים (ת/7), השימוש באלה להגנה עצמית בלבד. הנהלים מתייחסים לשימוש באלה במאפיינים של הגנה, הדיפה, השתלטות ע"י לחץ בבריא וחבטות. בעניין זה, יש רלוונטיות רק לשניים מהמאפיינים (א) להשתלטות ע"י לחץ בבריא (מפגינים שלובי ידיים) ו-(ב) חבטות (לאור טענת הנאשם לבעיטות של המפגינים).

ת/7 - "השתלטות ע"י לחץ בבריא- בעת הפגנה פסיבית בו המתפרעים חובקים זה את זה ומונעים בגופם את הסדר הציבורי, השימוש באלה יבוצע תוך כדי הכנסת האלה בזהירות בין הגפיים ע"מ לשחרר אחיזת מפגין למפגין או בין העצם הנתפס ע"י המפגין לבין גפיו. לחץ על בריח בגוף יהיה זהיר ובמידה סבירה, לשחרור אחיזה ולא יהיה חזק באופן כזה שישבור בריח או עצם".

ת/8 - "השתלטות בשיטה "לחץ בריח"- השימוש באלה בשיטה זו נועד למצבים של התגברות על התנגדות אקטיבית של מפר סדר. בשיטה זו, השימוש באלה יתבצע על ידי יצירת לחץ מבוקר ומידתי באמצעות האלה על מפרקי הידיים והכתף אך בשום אופן לא כדי לגרום נזק למפרקים או חלילה להביא לשבירתם. מטרת השימוש בשיטה זו: להביא לריתוק מפר הסדר ולהובלתו במידת הצורך.

השימוש חייב להיות ביחס סביר ומותאם לרמת ההתנגדות האקטיבית של מפר הסדר."

ת/7 - "חבטות- בעת התנגדות אקטיבית תבוצע השתלטות ע"י חבטה זהירה לכיוון הירך בלבד, בצדו החיצוני של הירך. יש להיזהר לא לחבוט לכיוון פיקת הרגל, השוק- עצם עדינה ושבירה, אבר המין, האגן ומעל לפלג הגוף התחתון. * יש לזכור כי תפקיד החבטה הינה השתלטות על מפגין והחזרת הסדר על כנו ולא כענישה."

ת/8 - "חבטות- בעת התנגדות אקטיבית ואלימה היוצרת סיכון ממשי לשוטרים ו/או לאזרחים תמימים, יכולה האלה לשמש כאמצעי מסייע לפיזור מפרי הסדר האלימים בלבד באמצעות חבטות-אלה מבוקרות לכיוון הירך החיצונית בלבד. אין לחבוט לכיוון פיקת הברך, עצם השוק (עצם עדינה ושבירה) אבר המין, האגן ואין לחבוט מעל לפלג הגוף התחתון כלל. יש לזכור כי החבטה נועדה לסיוע בפיזור/הפסקת הפרת הסדר והחזרת הסדר על כנו ולא כענישה.

יש לחדול מפעולת החבטה מיד עם הפסקת הפרת הסדר מצד הנחבט הספציפי.

עוצמת החבטה ו/או זמן החבטה לא תהיה מעבר לנדרש בהתאם להתנהגותו של מפר הסדר.

אמרת הנאשם (ת/9)

באמרת הנאשם (ת/9) למחרת הפינוי, הוא זיהה את עצמו בסרטון. הוא תיאר ידיו אבנים ולבנים על השוטרים בכניסתם למתחם. בעת הכניסה למבנה (בית 7 - ד.פ.) "זרקו עלינו אבנים וחומר נוזלי לא מזוהה" (ת/9 שורה 27). לדברי

הנאשם "לפני שנכנסתי לתוך המבנה חטפתי סלע בזרוע יד שמאל (שם, שורות 35 - 36). בעת שנכנס לבית, לדבריו, נפגע בגב יד ימין מאבן שיידו עליו בתוך הבית. השוטרים התחילו בפינוי "כאשר אנו נושאים אחד אחד לעבר החלון ... שבכל מהלך הפינוי השוטרים שהיו בתוך הבית ומחוצה לו כל הזמן המשיכו לספוג אבנים וכן אבנים נזרקו גם מהמבנים הסמוכים והגגות מסביב" (שם, שורות 30 - 33). או אז ניתן להבחין בסרטון בכניסת הנאשם לתוך החדר "כשנכנסתי לחדר ניגשתי לאחד מהאנשים שישבו שם על הרצפה, ביקשתי ממנו ומכולם שהיו מסביב שיקומו ויפנו את המבנה ולא נאלץ להשתמש בכוח. אחרי שהודעתי לו, ניגשתי אליו עם האלה ביד אחת והושטתי לו את היד השנייה כדי לעזור לו לקום ולצאת מהמקום, הבחור בתגובה בעט לי בחוזקה ביד והחל להשתולל ובעט בי כדי להרחיק אותי ממנו, בשלב זה החלטתי להשתמש באלה כי ידעתי שהפינוי צריך להיות מהיר כי חיי שוטרים במתחם מסביב בסכנה ודבר שני כי הבחור לא אפשר לי להחזיק בו בידיים ובעט בי ... לאחר שהבחור סירב לצאת או לשתף פעולה, התחלתי להכות אותו באלה ברגליו בכדי שיצא וחלק מהמכות שלי היו לעבר הרצפה כדי ליצור הרתעה ולגרום כמה שפחות נזק לו במישרין ולאחרים שהיו שם. בסופו של דבר הגיעו שוטרים נוספים וכולם השתמשו באלות כדי לפנות את המפגינים ..." (שם, שורות 36 - 46).

"אני מודה שעשיתי שימוש באלה לצורך פיזור הפרת סדר, אך הדבר נעשה באופן חוקי על פי פקודה ואני רוצה לציין שהתרעתי קודם השימוש באלה על כך שאאלץ להשתמש בכוח לצורך הפינוי ועוד אני מציין כי כל המכות שנתתי אלו שצולמו ואלו שלא צולמו ניחתו על פלג הגוף התחתון של מפגין זה או אחר וחלק על הרצפה לצורך הרתעה. במהלך הזמן בו הייתי מצוי בתוך המבנה ארבעה שוטרים שלי שסגרו על הבית מסביב נחבלו ונפצעו ונזקקו לטיפול רפואי, גם אני נחבלתי כפי שציינתי קודם ורופא צבאי אילץ אותי להתפנות לקבלת טיפול בבית חולים הדסה עין כרם" (שם, שורות 50 - 56).

החוקר שאל "כפי שנראה בסרטון מדובר במכות אלה מאוד חזקות, האם אתה בטוח שאף אחד לא נפצע?" והנאשם השיב "יכול להיות שמישהו נפצע ... אני מבקש לציין בפניך שגם מכות האלה לפלג גוף התחתון לעבר הרגליים כוונו בעיקר לסוליות הנעליים וזאת מאחר שהמפגינים כל הזמן הרימו את רגליהם כדי להרחיק ולהקשות עלינו וגם אני מחובתי בזמן שימוש בכוח ובאלה בעיקר לצמצם פגיעה פיזית" (שם, שורות 65 - 70).

כן הוסיף הנאשם לשאלות החוקר שהתריע בפני הנוכחים שעליהם לצאת מהחדר " ... לאחר כחצי דקה התרעתי שוב שאני אאלץ להשתמש בכוח כדי לפנות ... היה חשוב לבצע את הפינוי בנחישות וזאת כדי לצמצם פגיעה באנשים שוטרים או אזרחים ... בחדר אחר באותו מבנה שם הייתה התנגדות פסיבית ואכן פינוי כאשר אנו מרימים את המפגינים ומעבירים אותם דרך החלון לידי שוטרים אחרים שעמדו בחוץ, בחדר המצולם ההתנגדות לא הייתה רק פסיבית כי אם אקטיבית הבחורים ששכבו על הרצפה בכל פעם שהתקרבו אליהם בעטו בנו וניסו להרחיק אותנו וכל עיכוב בפינוי סיכן אותנו ואותם. נכון שזה לא נראה טוב בצילומים הנפות האלה אבל למרות שזה נראה אלים מאוד המכות היו מכוונות זהירות ובמינימום פגיעה, בעיקר היכתי לעבר סוליות הנעליים של המפגינים שהרימו את רגליהם כדי לבעוט בי ולא אפשרו לי את הפינוי" (שם, שורות 94 - 105).

אמרת הנאשם (ת/10)

באמרת הנאשם (ת/10) שנגבתה כעבור חודש ימים טען הנאשם שהשתמש בכוח סביר לאחר התרעה שנתן לנוכחים

בחדר "כשאני נכנסתי לחדר אני אישית אמרתי להם לצאת והייתה המתנה של 20 - 30 שניות בין ההכרזה שלי לתחילת השימוש בכוח" (ת/10 שורות 15 - 16). שוב הזכיר הנאשם שהושיט יד לבחור ואותו בחור בעט בו ביד ואחרים צעקו גידופים "בשלב זה הבנתי שהם לא מעוניינים להתפנות מרצון ואז אני נכנסתי לפריים של הצלם ובאותו רגע התחלתי להשתמש בכוח סביר כשאני מסמן להם כל הזמן לצאת" (שם, שורות 15 - 21). לדברי הנאשם "ההנפות (של האלה - ד.פ.) היו אך ורק לעבר כפות הרגליים כשניסיתי לצמצם פגיעה פיזית כמו שאני חייב" (שם, שורות 23 - 24). "הייתי חייב להשתמש בכוח סביר קרי: הנפות אלה לכיוון כפות רגליים בכדי שאותם מפרי סדר יצאו כמה שיותר מהר על מנת לצמצם פגיעה בשוטרים ובאזרחים שנמצאים מסביב (שם, שורות 32 - 34). הנאשם אמר שהוא הרגיש שהוא בסכנת חיים על אף שהאבן נזרקה לעברו בחדר הראשון ולא בחדר בו צולם הסרטון (שם, שורה 43). הוא גם אישר ש"בפינויים קודמים שעשינו גם כאשר נזרקו אבנים מעטות ובודדות התהליך היה פשוט אני בתור מפקד צוות מחלק את הצוות שלי לרביעיות וכל ארבעה שוטרים לוקחים מפר סדר ומפנים אותו" (שם, שורות 48 - 50). אך לדבריו "כל שנייה שהתעכבנו בתוך הבית פירושה סכנת חיים מוחשית ומידית לשוטרים שלי שמחוץ לבית וזה גם מה שעמד לנגד עיני בכל מהלך הפעולה שלי במבנה והתנאים באירוע לא איפשרו הרמה קלאסית של אותם מפרי סדר מהסיבה שצינתי לעיל... הפינוי היה חייב להיעשות במינימום זמן ובמינימום פגיעה במפרי סדר" (שם, שורות 51 - 57). הנאשם שלל את האפשרות שהוא פגע באלה בפלג הגוף העליון או בראש של מפגין "כשבאיזשהו שלב הם כבר נשכבו על הרצפה ומרימים רגליים יכול להיות שהם קיבלו מכה באצבעות של הידיים וזה הדבר הקיצוני ביותר שיכול להיות" (שם, שורות 61 - 62).

בתשובה לשאלת החוקר "האם הנפת האלה מעל לראשך והורדתה זה שימוש תקין באלה?" השיב הנאשם "לגבי השימוש באלה כפי שניתן לראות בסרטון היה בתחילה מכות נמוכות וחלקן על הרצפה ברגע שהתחילה השתוללות עם הרגליים אז ניסיתי להרתיע עם הנפת האלה מעל ראשי. חשוב לציין שלא הייתה לי דרך אחרת להפנותם במהירות על מנת לצמצם פגיעה בחיי השוטרים בחוץ" (שם, שורות 64 - 68).

בחקירה ראשית אמר הנאשם שהיו בין אלפיים לשלושת אלפים שוטרים ובין חמשת אלפים לששת אלפים מפגינים. הוא תיאר את שילוב הידיים של המפגינים כהתנגדות "אקטיבית" המצדיקה שימוש באלה כשקיימת סכנה לשוטר. הנאשם הציג סרבול שחור שלבשו השוטרים האחרים. בהקשר זה יצוין שהנאשם לבש שכפ"ץ (אפוד מגן) בצבע שחור. הוא גם טען שתג שמי היה תלוי עליו מקדימה על השכפ"ץ. עוד הוסיף שהיה חשוב לסיים את הפינוי באותו יום ותיאר "אווירה קשה", פציעת שוטרים ואמירות קשות כנגד השוטרים. בפינויים אחרים ההתנגדות הייתה פסיבית והרימו את המפגינים באמצעות ארבעה שוטרים. הנאשם אמר שנפגע פיזית וגם נפשית. הוא תיאר את המצב הקשה שעיימו התמודדו השוטרים מסביב למבנים שנפגעו מחפצים שהושלכו מהגגות. בכניסתו של הנאשם לבית 7 הוא נפצע מאבן. אחרי שנפגע ביד הוא לא התעכב בחדר הראשון ונכנס לחדר בו צולם הסרטון. היו שני שוטרים לפניו בחדר ובין 40 ל-60 צעירים שישבו על הרצפה שלובי ידיים. הם צעקו לעברו "נאצי" ו"לא נתפנה מפה". הוא צעק "לצאת החוצה" וסימן עם ידו החוצה. הנאשם המתין בין 20 ל-30 שניות, "זמן סביר" בהתחשב בסכנת חיים שנשקפה לשוטרים שהיו מחוץ למבנה (פרוטוקול מיום 6.3.12 ע' 106 שורה 21). "אני קיבלתי בעיטות שמה בחדר הזה מהמפגינים שהיו... אם אני הייתי מתכופף אליהם, לשורה ראשונה, מתכופף אליהם במטרה להרים אותם, עם הפנים, אני לא הייתי יושב פה היום... (שם, שורות 28 - 32 וראה גם שם, ע' 110 לפרוטוקול שורות 1 - 3). לעניין השימוש באלה סיפר "הם המשיכו לבעוט... החלטתי... אם אני לא אשתמש באלה אז אני אצא פצוע... החלטתי שאני משתמש באלה לכיוון הרגליים... והתחלתי להשתמש באלה לכיוון הרגליים כדי שיקומו... ההנפה הייתה מלמעלה למטה... אני ספגתי הרבה אבנים... זאת הייתה הזווית היחידה... שיכולתי להשתמש באלה, גם מבחינת הכאבים וגם מבחינת... הזווית של הבעיטות ועם הזווית של המפגינים איך שהם ישבו ואיך שאני עמדתי מולם" (שם, ע' 107 לפרוטוקול שורה 27 - ע' 108 לפרוטוקול שורה 6).

לדברי הנאשם, מי שהתנגד באופן פסיבי (לא שילב ידיים - ד.פ.), אז 4 או 4 שוטרים הרימו אותו אל מחוץ למתחם. בתוך הבית, לדברי הנאשם, היו רק שלושה שוטרים (שם, ע' 111 לפרוטוקול שורה 20). רק אחרי שנכנסו עוד שוטרים המפגינים התחילו לקום לבד ולצאת החוצה מבעד לחלון.

לעניין החבלות שנגרמו לנאשם במהלך הפינוי הוגשו תצלומים (נ/1) וסיכום מחלה (נ/2) בו צויינה נפיחות בכף יד ימין ללא עדות לשבר. לדברי הנאשם, הפציעה בידו נגרמה מאבן שהושלכה עליו בעת כניסתו לבית 7 (ראה לעיל). הנאשם אישר שגם ראה מפגינים שנפצעו ופונו (שם, ע' 115 לפרוטוקול שורות 8 - 12).

בחקירתו הנגדית הסביר הנאשם שהמפגינים בשורה הראשונה ישבו שלובי ידיים עם הברכיים כפופות כלפי החזה ו"ברגע שמתקרבים אז הם שולחים את הרגליים ... ופה היה חשש שלי ... ברגע שאני מתכופף אליהם אז אני יקבל גם את הרגל לפני" (שם, ע' 128 לפרוטוקול שורות 1 - 5).

התובע הפנה את הנאשם לנוהל המשטרתי ת/7 המתייחס "למתפרעים החובקים זה את זה ומונעים בגופם את הסדר הציבורי" כ"הפגנה פסיבית". כאמור לעיל, הנאשם בעדותו הראשית כינה את האקט של שילוב הידיים אקט של התנגדות אקטיבית. הנאשם גם ידע להדגים את השימוש באלה בהתאם לנוהל, דהיינו, "הכנסת האלה בזירות בין הגפיים על מנת לשחרר אחיזת מפגין למפגין".

הנאשם אישר שלא קיבל בעיטה בפנים אלא שקיבל, לטענתו, בעיטות ברגלו מהמפגינים. אולם, אם היה מתכופף או אז כן היה מקבל בעיטה בפנים. הוא אמר שבעיטות ברגל מעמידות אותו במצב של הגנה עצמית הואיל והיכולות לגרום לשבירה של הרגל ולהוביל לקבלת בעיטות בפנים. לשאלת התובע הנאשם אישר שלא קיבל בעיטה בפנים לא בבית הזה ולא בבית אחר.

הנאשם השיב לתובע שהוא קיבל בעיטות ברגליים בכל מיני מקומות במתחם ומכל מיני מפגינים. גם שוטרים אחרים קיבלו בעיטות. לדבריו, כל היושבים בשורה הראשונה בחדר בעטו בהם. הוא המתין 30 שניות אחרי שהודיע להם שיצאו מהמקום והניף את האלה אבל הם לא הגיבו. ב"כ המאשימה שאל מדוע המתין 30 שניות ולא "קפץ מדרגה" אם, לדבריו, כל שנייה שעברה הוא היה בסכנת חיים, והנאשם השיב "כי זה הנוהל" (שם, ע' 143 שורה 17). לעניין התרעה נוספת למפגינים בחדר, כפי שעולה מאמרתו (ת/9) שורה 94, השיב "אני לא זוכר" ... "אך אם זה בחקירה, אז כן" (שם, ע' 148 לפרוטוקול שורות 14 - 16).

לשאלות התובע, הנאשם טען שלא הייתה לו ברירה, בגלל בעיטות המפגינים, אלה להשתמש באלה כדי לבצע את הפינוי ולמנוע פגיעה בו.

הסרטון הוקרן בפני הנאשם במהלך החקירה הנגדית. בסרטון רואים שוטרים נכנסים לחדר ומשתמשים באלות. התובע שאל את הנאשם "כלומר אתה נכנס ונותן התראה אחרי שכבר משתמשים באלות נגד המפגינים. למה אתה נותן את ההתראה שיקומו, הרי כבר יש אלות?" הנאשם השיב "...השוטרים האחרים כרגע לא מעניינים אותי. אני כרגע יש את המשימה שלי ..." (שם, ע' 174 לפרוטוקול שורות 31-39). כשנשאל הנאשם מדוע "אתה יורד מושיט יד למישהו ששני

מטר ממך מכים באלות?" ענה שהוא "לא מתרכז בהם ... לא מתמקד בהם" ושלא ראה אותם משתמשים באלות (שם, ע' 176 לפרוטוקול שורות 2 - 8). אולם בהמשך אמר "יכול להיות שראיתי" את השימוש באלות של השוטרים (שם, שורה 15). התובע ניסה לחדד את הסתירה בעדותו והנאשם השיב גם שהוא "לא זוכר" וגם ש"יכול להיות" שלא ראה את השוטרים האחרים משתמשים באלות (שם, שורות 15 - 28). בהמשך הוסיף הנאשם, שאף המתין אחרי ההתראה למפגינים בחדר לא שם לב לפעולות של השוטרים האחרים (שם, ע' 179 לפרוטוקול שורות 12 - 13).

התובע ביקש מהנאשם להדגים את השימוש באלה על המפגינים. הנאשם טען שהוא לא יכול להשתמש באלה "בצורת מגל, לכיוון הירך, כי הרגליים של כולם היו למעלה, של כולם, ... הקונסטלציה היחידה שיכולתי להשתמש בה (באלה - ד.פ.) זה רק מלמעלה למטה" (שם, ע' 185 לפרוטוקול שורות 22 - 26). בהמשך אישר הנאשם שהשימוש באלה לא היה לפי הנוהל, "להניף את האלה לצד בתנועת מגל לכיוון הרגליים כי... בגלל שכל הרגליים היו מנופות למעלה." (שם, ע' 188 לפרוטוקול שורות 25 - 26, ע' 189 לפרוטוקול שורות 2 - 9).

לדברי הנאשם אמר שהוא השתמש באלה בגלל "סכנה לחיים" (שם, ע' 190 לפרוטוקול שורה 9). הנאשם אמר שה"סכנה לחיים" כללה גם בעיטה שקביל בפניו ממפגין (שם, ע' 191 לפרוטוקול שורות 17 - 18).

הנאשם נשאל לגבי טענתו שהוא לא היה מסוגל להשתמש באלה בצורת מגל אלא רק מלמעלה למטה, גם בגלל כאבים מהפגיעה בידו מאבן. עולה שהנאשם נפגע מאבן בידו הימנית (נ/2) ולדברי העד יד ימין היא ידו הדומיננטית (שם, ע' 197 לפרוטוקול שורה 7). התובע הגיש לבית המשפט שתי תמונות מסרטון (ת/11 ו-ת/11א) בו רואים אותו מניף את האלה מעל לראשו ובת/11א (א) בזווית (בצורת מגל). הנאשם השיב "... יכול להיות גם שהיה איזושהי תנועת מגל, האירוע עצמו מורכב ... השתדלתי להניף מלמעלה למטה וזהו" (שם, ע' 198 לפרוטוקול שורות 28 - 31).

הנאשם הופנה לסרטון (מ- 11:13:30) שבו, לטענתו, הוא אומר "תצאו החוצה", "תעופו החוצה" ותוך כדי כך הוא מכה עם האלה. הנאשם השיב שדבריו לצאת החוצה כוונו לכל מי שישב שם (שם, ע' 208 לפרוטוקול שורות 19 - 24). בהמשך הוסיף הנאשם "... ברגע שאני כן ישתמש בכוח, אז כן זה ייצור הרתעה וכן אנשים ייצאו החוצה" (שם, ע' 211 שורות 10 - 11). התובע שאל "אתה משתמש באלה בין היתר גם להרתעה?" והנאשם השיב "... לא זאת הייתה המטרה של השימוש באלה ... אבל יש לזה איזה משהו נלווה, שאנשים רואים את השימוש בכוח, אז כן הם קמים" (שם, ע' 211 לפרוטוקול שורות 19 - 22).

הנאשם נשאל מדוע היו לו משקפי אבק ולא קסדה עם מגן פנים. הנאשם ענה "יכול להיות שנשבר, אני לא יודע... יכול להיות שלא יצאתי איתו..." (שם, ע' 213 לפרוטוקול שורות 7 - 8). לשאלה אם אין זה נכון שהשוטרים האחרים שהיו יחד עמו בחדר "נכנסו לפנות את הקהל בפנים" השיב "לא לאו דווקא..." (שם, ע' 215 שורות 1 - 2).

הנאשם אישר שהמפגינים בשורה הראשונה ישבו. לעניין דבריו באמרתו ת/9 "אני מודה שעשיתי שימוש באלה לצורך פיזור הפרת סדר אך הדבר נעשה באופן חוקי על פי פקודה" (שם, שורות 50 - 51) הסביר שהמפקד אילן מור נתן פקודה להוציא את האלות ולהשתמש בהן (פרוטוקול מיום 31.12.12 ע' 254 לפרוטוקול שורות 11 - 20). הנאשם אמר שהפקודה לא אפשרה הכאת מפגין בפלג הגוף העליון (שם, שורה 25).

התובעת שאלה את הנאשם מה, לטענתו, בדיוק גרם לו להשתמש באלה, האבן שנזרקה בכניסתו לבית, הבעיטה שקיבל ביד, הזמן הדוחק או החשש מהאפשרות להיפגע מבעיטות המפגינים בשורה הראשונה? הנאשם השיב "... האירוע הזה היה פשוט מזמן. עכשיו להגיד איזה אירוע קדם למה ואם הבעיטה הזאת זאת הבעיטה, אני לא זוכר. עברתי מאז המון אירועים (שם, ע' 268 לפרוטוקול שורות 18-20). הנאשם אישר שהוא והשוטרים האחרים היו אחרי לילה ללא שינה (שם, ע' 269 לפרוטוקול שורה 12).

הנאשם נשאל לגבי הבעיטה שבעט במפגין כפי שרואים בסרט והוא השיב שבגלל "הנסיבות והתנאים...צריכה אולי לזוז או להזיז איזה רגל או בשביל להתמקם יותר נכון" (שם, שורות 21 - 28). הנאשם הוסיף שהבעיטה היוותה שימוש בכוח סביר.

התובעת שאלה, אם הנאשם קיבל בעיטות מהמפגינים, מדוע לא רואים שום תנודה של פלג הגוף התחתון שלו? והוא ענה "כן קיבלתי. לא יודע למה..." (שם, ע' 271 לפרוטוקול שורות 27 - 31). הנאשם נשאל אם המפגינים שבעטו בו ברגליים בעטו בו עד כדי סכנת חיים מדוע אין לו סימנים והשיב "אין לי סימנים ברגליים כי השתמשתי באלה" (שם, ע' 273 לפרוטוקול שורות 9 - 10) ובהמשך הוסיף "אם את שולחת את האלה, האלה קצת יותר ארוכה מן הרגליים" (שם, ע' 273 לפרוטוקול שורות 25). התובעת אמרה לנאשם שמהסרטון עולה שהוא עמד במרחק קרוב כך שהמפגינים יכלו לבעוט בו מבלי ליישר את הרגליים והנאשם ענה "חלק פגעו וכנראה שלא השאירו סימנים" (שם, ע' 274 לפרוטוקול שורה 5).

התובעת הפנתה את הנאשם לתצלום ת/5 של המפגינים בחדר 7 בו לא רואים אף אחד מהמפגינים עם רגליים למעלה בזווית של 45 מעלות. אחד המפגינים צילם את התמונה. לכאורה הנאשם אינו אחד השוטרים שרואים בתצלום. מן הסתם יצוין שהתצלום משקף את הרגע הספציפי שצולם.

בתשובה לשאלות התובעת הבהיר הנאשם שהתייחסותו למכות על סוליות הנעליים של המפגינים כללה גם מכות על רגלי המפגינים. "זה (האלה - ד.פ.) פגע ברגליים של אנשים. אני לא אומר שלא" (שם, ע' 314 לפרוטוקול שורה 17) ובהמשך "יכול להיות שהם קיבלו גם בירכיים. יכול להיות" (שם, ע' 317 לפרוטוקול שורה 9). "... אבל ... זאת לא הייתה הכוונה. הכוונה הייתה רק לגבי כפות הרגליים" (שם, ע' 318 לפרוטוקול שורות 4-5).

רפ"ק אייל אטיה (ע"ה 2) היה סגן מפקד יס"מ מחוז ש"י בעת האירוע. הוא תיאר מצב של יידוי אבנים וחפצים על ידי המפגינים שגרמו לפציעת שוטרים. "התפיסה לפחות מה שתכננו לעשות זה להשתלט על הגגות ושלא יזרקו ... שננטרל את הסיכון שבגגות ולהתעסק עם האנשים על הגגות ולהוריד אותם וכך אנו יכולים להתעסק עם אנשים שנמצאים בתוך הבניינים מבלי שאלה על הגגות יפריעו לנו" (פרוטוקול מיום 14.3.13 ע' 327 לפרוטוקול שורות 13 - 15). העד אמר שאבנים פגעו בו בראשו ובגופו. לעניין השימוש באלה ציין "...בעיקר משתמשים בה לפלג גוף תחתון כמובן רק לכיוון הרגליים..." (שם, שורה 29). הוא טען "שלא נתקלנו (בעבר - ד.פ.) בהפרות בסדר בגודל כזה במגזר היהודי" (שם, ע' 328 לפרוטוקול שורה 3). "ככל שזכור" לו הוא לא נכנס לתוך הבתים עצמם (כנ"ל שורה 5, שורה 31). אי לכך, הוא גם לא יכול היה לייחס למתלוננים את ההתנהגות שראה מחוץ לבתים (שם, ע' 329 לפרוטוקול שורה 2). הוא אישר שגם מפגינים נפצעו ופוננו על אלונקות (שם, ע' 328 לפרוטוקול שורה 25). העד נשאל אם "אי פעם השתמש באלה נגד אדם שיושב" והשיב "לא זכור לי" (שם, ע' 332 שורות 25 - 26).

ע"ה 3, גולן בז, העיד שהיה ביס"מ מחוז ש"י והיה בעמונה בעת הפינוי. הוא היה בצוות בפיקודו של הנאשם. הוא אישית לא השתמש באלה במהלך הפינוי אולם אחרים השתמשו באלה "... בפלג גוף תחתון כמובן" (שם, ע' 335 לפרוטוקול שורה 29). לדבריו, כ-1000 שוטרים השתתפו בפינוי (שם, ע' 336 לפרוטוקול שורה 2). הוא הגיע לבית 7 ועמד בחוץ בזמן שכוח אחר בתוך הבית העביר את המפגינים אליהם החוצה מבעד לחלון. אנשים על גג הבית יידו עליהם אבנים. שוטר שהיה עמו נפגע מלבנה בכתף ואבן פגעה בקסדת העד. הוא לא נכנס לבית ולא יכול היה להעיד על השימוש של הנאשם באלה בתוך הבית. בתשובה לשאלה בחקירה נגדית אמר שאם היה נכנס לבית והייתה "... התנגדות כשאנשים בועטים ומנסים לחבול בנו, יכול להיות שהייתי משתמש באלה בחלק גוף תחתון כדי למנוע מהם לבעוט בנו" (שם, ע' 338 שורות 22 - 23). לעניין פינוי מפגינים שלובי זרוע שיושבים על הרצפה אמר "הנוהל הוא להגיע ארבעה אנשים לאחוז באדם אחד ביד ימין ואחד בשמאל ואחד ברגל ימין ואחד ברגל שמאל - זה טכניקת נשיאה שלומדים אותה בתרגולים" (שם, ע' 339 לפרוטוקול שורות 4 - 5). שימוש באלה לצורך פינוי מתוך בית, יכול להתבצע במצב בו הכוח קטן ביחס למספר האנשים הישויים ויש התנגדות מסיבית של תקיפות "לא רק לרגליים". העד הוסיף "לא נתקלתי בזה" (שם, ע' 339 שורות 10 - 12). הוא הסכים שיש למצות את כל האמצעים האחרים לפני שמשתמשים באלה ואין לפגוע עם האלה בפלג הגוף העליון אלא אם מישהו מחזיק בידו כלי שמסכן חיים (שם, שורות 26 - 32). הוא גם תיאר מצב של שימוש באלה כלפי אנשים ישובים אם שוטר מקבל בעיטה שמפילה אותו או שהוא הופל לרצפה בשל הבעיטות ויכול לקבל בעיטות בראש(שם, ע' 340 שורות 5 - 6, 13).

רס"מ יוסי ארביב, ע"ה 4, גם היה בצוות בו פיקד הנאשם. הוא נפגע בכתף מ"בלוק" שנזרק מהגג. הוא לא נכנס לתוך בית 7. לדבריו, השימוש באלה צריך להיות מכוון תמיד לפלג הגוף התחתון אלא אם אדם יוציא "אלה או ברזל או סכין" (שם, ע' 343 לפרוטוקול שורה 17). בחקירה נגדית אמר שהוא לא זוכר שימוש באלה כלפי מישהו ישוב אך "יכול להיות שכן" (שם, ע' 345 שורה 1). לעניין פעולה כנגד אדם ישוב שבועט הוא אמר שיש "מ באים בצוות ו"אם זה בן אדם אחד אז שניים באים מאחורה ושניים מקדימה ואפשר להשתלט עליו" (שם, ע' 345 לפרוטוקול שורה 7).

ע"ה 5, מר מאיר בוקובזה, היה מפקד כוח הפינוי בעמונה. שם הייתה "רמת אלימות שטרם נודעה ואלפים רבים של משתתפים אקטיביים בהתנגדות לפינוי" (פרוטוקול מיום 11.4.13 ע' 342 לפרוטוקול שורה 17). העד פיקד על 1500 שוטרים. הם פינו אלפי מפגינים. הפינוי התחיל ב-8:30 והסתיים בשעה 15:00. נפצעו כ-90 שוטרים. הוא תיאר בעדותו את האלימות נגד השוטרים. לעניין הפינוי מהבתים אמר "הייתי באחד הבתים ... היו שם המונים שחלקם תקפו את השוטרים תקיפות פיזיות וגם לאחר מכן התיישבו ובתרגיל הידוע שלהם, התנגדות פסיבית, מחבקים אחד את השני, שלובי זרועות כשהם שכובים על הרצפה" (שם, ע' 345 לפרוטוקול שורות 11 - 14).

"שאלת בית המשפט - איך פינו את האנשים מתוך הבית ובאיזו אמצעים השתמשו?"

ת. פינו אותם בידיים החוצה.

ש. מה זה בידיים?

ת. לקחו אותם בידיים וסחבו אותם"

(שם, שורות 17 - 20).

בהמשך, לשאלות בית המשפט, הוא תיאר "שתקפו את השוטרים ואז השתמשו גם באלות" (שם, ע' 346 שורה 3). בית המשפט ביקש לברר אם כוונתו לשימוש באלות נגד אלה שהתיישבו בידיים שלובות על הרצפה העד השיב ש"זה השלב הבא ... ובשלב הזה כבר לא הייתי שם" (שם, שורות 8 - 12). העד הוסיף "באירוע הזה בשלב הזה יצאתי אבל באירועים מקדימים למרות שישבו ושילבו זרועות הם בעטו בשוטרים ומנעו את הפינוי שלהם. הטכניקה היא לבוא לכל אדם כזה כדי לא לגרור אותו או לפגוע בו הטכניקה היא ארבעה שוטרים לכל מתנגד כזה פסיבי שבועט להרים אותו בידיים וברגליים ולהוציא אותו למקום הכינוס או למעצר" (שם, שורות 16 - 19).

בחקירה נגדית אישר ש"היו גם מפגינים שנפצעו או אושפזו או נלקחו לטיפול רפואי" אך זאת כתוצאה של אלימות נגד השוטרים (שם, ע' 347 לפרוטוקול שורות 28 - 30). לשאלות נוספות לגבי השימוש באלה אמר "אם אתה כוח נחות, אם אתה כוח של 5 - 6 אנשים וצריכים לפנות הרבה אנשים... בכל חדר ישבו 30 - 40 איש ... אם יושבים ומתחבקים ואני מנסה ... לפתוח להם את הידיים אני משתמש באלה כדי לפתוח להם את הידיים ... אתן להם מכה באצבעות. אם הם בועטים בי ומונעים ממני אז אני משתמש בכוח כדי לפנות אותם. כולל שימוש באלה, כדי למנוע את הבעיטות ולפנות אותם ... בעיטה לביצים או לפיקה של הברך, אני אשבור לו את היד ואת הרגל חד משמעית. הכוונה שלו לפגוע בי פיזית כדי לגרום לי נזק ארוך טווח ולכן אני אגיב בהתאם" (שם, ע' 348 לפרוטוקול שורה 28 - ע' 349 לפרוטוקול שורה 9). בתשובה לשאלה אם "להכות מפגין בראש באמצעות אלה זה לגיטימי?" השיב "... אם אותו מפגין מגלה התנגדות פיזית והוא לא בודד, מדובר בחבורה שלמה שבועטים ברגליים, יכול להיות שניסיתי לפגוע ברגלו ובעקבות תזוזה שלו פגעתי במקום אחר" (שם, ע' 350 לפרוטוקול שורות 5 - 8). בהמשך לשאלת התובעת "תסכים איתי שגם אם בן אדם משתולל, הכיוון שלך הוא לירך? השיב "הוא לכיוון הפלג (הגוף - ד.פ.) התחתון" (שם, שורות 30 - 31).

בהסכמת הצדדים הוגשו לבית המשפט דיסקים הכוללים חומר שצולם על ידי השוטרים בעמונה וכן חומר ששודר בשידורים החיים בטלוויזיה.

ע"ה 6, רפ"ק גלעד משולם, היה מפקד יס"מ 2 מחוז ש"י בעת הפינוי בעמונה.

הודעת עד ההגנה במח"ש מיום 2.2.06 הוגשה כראיה לבקשת המאשימה (ת/12). החוקרים הראו לעד את הסרטון (ת/6). העד אמר לחוקרים "אינני יודע בוודאות אם הייתי נוכח באותו מבנה" (ת/12 שורה 12). באופן כללי אמר "רק לאחר שמוצו כל האפשרויות האחרות השתמשנו בכוח ידיים ואלות" (שם, שורה 11). הוא לא ראה אירוע שבו מפגין הוכה בראשו (שם, שורה 17). הוא זיהה את הנאשם בסרטון. לדבריו, הנאשם "חטף בלוק מאחד הגגות על ידו" ופונה לבית החולים (שם, שורה 30). לעניין הפינוי מהבתים הוסיף "במידה ולא היה הסיכון מבחוץ לבית אולי היה ניתן להוציא את המפגינים מתוך המבנים ללא לחץ של זמן וסכנת חיים לשוטרים ..." (שם, שורות 23 - 25).

גם הוגשה הודעתו מיום 1.3.06. שוב נשאל העד אם הוא היה בבית בזנו שהסרטון צולם והוא השיב "איני יכול להגיד בוודאות..." (הודעה מיום 1.3.06, שורה 58). הוא גם לא יכול היה לומר אם הנאשם נפגע בתוך הבית או מחוצה לו (הודעה מיום 1.3.06, שורות 61 - 62).

בחקירה הראשית טען העד שזכר את הכניסה לבית בסרטון. הוא הגיע "לאותו בית מיד לאחר מוטי ... כשראיתי

שהצליחו לפתוח את הדלת תחת מטר הדברים שהושלכו עלי מהבית שלי" (ע' 353 לפרוטוקול שורה 32 -ע' 354 לפרוטוקול שורה 2).

וכן "... הסרטון שאני ראיתי מתעד את הכניסה של מוטי (הנאשם - ד.פ.) לחדר עם אלה שזה זכור לי כמבנה שסיפרתי על הפריצה אליו ואני זוכר שמוטי נכנס והיכה עם אלה ברצפה בשלבים הראשונים, ברצפה שלפני ההמון שהיה מחובק בחדר... הכניסה מדלת הפלדלת הובלה לחדר מגורים ובתוכו ישבו 20 איש קשה לי לזכור, מחובקים בידיים, בועטים ברגליים ... מי שמתקרב לגוף הבוטח חוטף בעיטה (פרוטוקול מיום 11.4.13 ע' 354 לפרוטוקול שורות 17 - 24). לדעת העד, הנאשם פעל לפי הנהלים והיכה באלה רק לרצפה ולגפיים התחתונות.

בחקירה נגדית סיפר העד "... אני חיכיתי שהדלת תיפרץ וכשהדלת נפרצה התחלתי לרוץ לכיוונו (לנאשם - ד.פ.) ולא סתם לא עמדתי לידו, כפי שצינתי הכוח שעסק בפריצת הדלת הותקף מהגג שלי" (שם, ע' 361 לפרוטוקול שורות 15 - 17). בהמשך אמר "... אני ראיתי מי עמד עם מוטי (הנאשם ד.פ.) בדלת וכנראה פרץ איתו פנימה, גם אם לא רואים אותו בסרטון (שם, ע' 363 שורות 17-18).

העד הדגיש שהוא מסוגל להעיד שהנאשם השתמש באלה לפי הנהלים כי הוא היה במקום "...זיהיתי שזה מוטי (הנאשם - ד.פ.) לא רק בגלל הסרטון אלא גם בגלל שהייתי שם" (שם, ע' 362 לפרוטוקול שורה 9).

ב"כ הנאשם הגיש כראייה מטעם הנאשם מספר תקליטורים כדי שלטענתו בית המשפט יוכל להתרשם מהאווירה ומהמצב הקשה בו פעלו הנאשם ואנשי המשטרה האחרים במילוי משימתם לפנות את הנוכחים ולהרוס את תשעת הבתים. רוב התקליטורים צולמו על ידי אנשי משטרה. שניים מהתקליטורים שודרו במסגרת השידור הישיר של הפינוי מעמונה בערוץ ה-1 של הטלוויזיה.

האם בהתחשב בכלל הנסיבות השימוש באלה על ידי הנאשם היה שימוש בכוח סביר או תקיפה?

ב"כ הנאשם בחקירות הנגדיות של עדי התביעה ובטיעונו בפני בית המפשט, התייחס לנסיבות שלדעתו הצדיקו את השימוש של הנאשם באלה בעת פינוי הנערים מבית 7.

בחקירות הנגדיות של עדי התביעה בפני כבוד השופטת המנוחה, ב"כ הנאשם חזר והדגיש, פעם אחר פעם, שעדי התביעה היו "מסיגי גבול", שהם לא גרו בבתים המפונים ושפעלו בניגוד לחוק ובניגוד לצו בית המשפט כדי לסכל פעולה חוקית של משטרת ישראל. עדי התביעה נשאלו על המקומות השונים אליהם הגיעו בעבר כדי להתנגד לפינוי מאחזים והוטחו בפניהם העימותים עם השוטרים וההכבדה עליהם במילוי תפקידם.

באחד הדיסקים שהגיש ב"כ הנאשם, נראו שדרני הטלוויזיה של השידור החי בערוץ 1 של הפינוי והריסת הבתים בעמונה, כשהם קושרים בין אי החוקיות של ההפגנה ובין השימוש בכוח נגד המפגינים. במועד השידור כבר היה ברור שהיו לא מעט נפגעים משני הצדדים. השדרנים השוו בין הפינוי מגוש קטיף לבין הפינוי מעמונה. הם ציינו שהשוטרים בעמונה החלו להשתמש באלות באופן מידי, בשונה מאשר בעת הפינוי מגוש קטיף. זאת הואיל ובעמונה כמעט כל המפגינים לא

היו תושבי המקום שהגנו על ביתם הפרטי אלא מתפרעים שבאו מבחוץ ושפעלו בניגוד לחוק ובניגוד להחלטת בית המשפט.

לעניין טענות ב"כ הנאשם לאי חוקיות מעשיהם של המפגינים כפי שפורטו לעיל: למותר לציין שכל שימוש בכוח על ידי גורם מוסמך הוא אך ורק במקרה של מעשה בלתי חוקי. במקרה שאדם פועל על פי דין ובהתאם לחוק, אין להשתמש נגדו בכוח מכל סוג או להפריע לו בדרך כלשהי. אי לכך, אי החוקיות הוא תנאי סף לשימוש בכוח אך לא די בתנאי זה, כשלעצמו, כדי לבחון אם השימוש בכוח היה סביר.

וכן, אין לקבל את ההבחנה שנעשתה על ידי שדרני הטלוויזיה שציינתי לעיל או טענות דומות שנטענו על ידי ב"כ הנאשם באשר לבדיקת חוקיות השימוש בכוח על פי נתוני האישיים או האידאולוגיים של המפגין. בדיקת השימוש בכוח סביר אינה תלויה באידיאולוגיה, גזע, מין, דת, מקום מגורים או אזרחות. על מנת לבחון אם השימוש בכוח היה סביר במקרה דנן, אין נפקא מינה אם עסקינן באנשי ימין או באנשי שמאל, ביהודים או בערבים, בתושבי המקום או במסגי גבול, באזרחים ישראלים, באזרחים זרים או תושבי הרש"פ. מובן מאליו שעדי התביעה העידו על עצמם כמפגינים למען מטרה ראויה, אולם למותר לציין, שאין באמור כדי לעלות או להוריד בבוא בית המשפט לבחון שימוש בכוח סביר.

השימוש בכוח סביר אף אינו תלוי, כשלעצמו, בחומרת העבירה שבוצעה או שיש חשד לביצועה. למשל, אין להשתמש בכוח מעבר לנדרש נגד אדם שאינו מתנגד למעצרו רק מפני שהוא חשוד ברצח. השימוש בכוח סביר אינו בא "להעניש" את מבצע העבירה בשל המעשה או בשל מעשים של אחרים שלא היו בשליטתו. למרות שהשימוש בכוח אינו תלוי בחומרת העבירה, כשלעצמה, בעבירות קלות ביותר, ייתכן שכל שימוש בכוח ייחשב כבלתי סביר בתנאי שיש אלטרנטיבה סבירה לשימוש בכוח.

שוטר יכול להשתמש בכוח אך ורק לצורך מילוי וביצוע סמכותו על פי דין או לצורך מניעה של פגיעה פיזית בו או באחר. השימוש בכוח יהא סביר אם אין אלטרנטיבה ראויה לשימוש בכוח וכשהכוח שהופעל הוא המינימום הדרוש כדי להשיג את המטרה המותרת של השימוש בכוח.

הנאשם טען שהיה חשוב ומוצדק להשתמש באלה נגד הנערים שישבו שלובי ידיים בסלון בבית 7 מפני שכל שיהיו בפינוי הנערים מתוך הבית סיכן את השוטרים מחוץ לבית ובתוכו.

לעניין הסכנה שנשקפה לשוטרים שהיו בתוך הבית, טען הנאשם שבכניסה לבית נזרקה עליו אבן מתוך הבית והוא נפצע בידו. אולם, הנאשם, אף אליבא דגרסתו, מודה שאירוע זה היה בעת כניסה לבית מחדר אחר והנאשם אינו טוען שבתוך הסלון המפגינים יידו על השוטרים חפצים מכל סוג. אין שמץ של ראיה לכך שהשוטרים בסלון היו בסכנה בשל חפצים שהושלכו עליהם בסלון או חפצים שהושלכו עליהם מבחוץ לתוך הסלון.

הנאשם הוסיף וטען, שהשוטרים ששהו מחוץ לבית כדי לקבל את המפונים מתוך הבית, היו בסכנה והדבר דרש זירוז הפינוי של המפגינים בתוך הבית. אכן, אין חולק שהמפגינים שהיו על גגות הבניינים המיועדים להריסה יידו אבנים והשליכו

חפצים על השוטרים מהגגות וכתוצאה מכך שוטרים נפצעו. אולם, אם המפגינים על הגגות היוו סכנה כה גדולה לשוטרים, אין להבין מדוע הם לא פונו מהגגות לפני פינוי המפגינים מתוך הבית. יתר על כן, גם מראיות ההגנה עולה שמפגינים אחרים מתוך הבניינים המיועדים להריסה פונו בשיטה של "שק תפוחי אדמה" מפני ש"לא התנגדו". למותר לציין, שה-"סכנה" מהגגות לא מנעה פינוי מפגינים אלה. גם יודגש, שאין כל הצדקה "להעניש" את המפגינים שישבו בסלון בשל המעשים של המפגינים שיידו חפצים מהגגות.

המפגינים שישבו בסלון בית 7 היו שלובי ידיים. ניתן להשתמש באלה בדרך המתוארת בהנחיות כדי להפריד בין המפגינים. אך הנאשם לא טען שהוא השתמש באלה כדי להפריד בין המפגינים שלובי ידיים בדרך המותרת בהנחיות, דהיינו, השתלטות ע"י לחץ בבריה.

טענה נוספת לשימוש הנאשם באלה התייחסה לשימוש באלה בגלל הצורך להשלים את המשימה במהירות ובאותו יום. אין חולק שהשוטרים היו עייפים, פעלו בתנאים קשים והיו חשופים בזמן הפינוי וההריסה לפגיעות מחפצים וגם ספגו קללות וגידופים. כן, אין חולק שסחיבת המפגינים אחד אחד בשיטת "שק תפוחי אדמה" דורשת מאמץ רב, שהדבר דרש המתנה לכניסת כוח אדם נוסף לסלון, לניצול כוח אדם רב יותר ולהשקעת זמן רב יותר. אולם שיקולי "נוחיות" אינם יכולים להצדיק שימוש באלטרנטיבה אלימה של הכאת מפגינים באלה כדי "לשכנעם" לפנות בזריזות את המקום. במקרה דנן, הייתה אלטרנטיבה פחות אלימה, אלטרנטיבה מקובלת ושימושית, של סחיבת המפגינים החוצה בשיטה "שק תפוחי אדמה". כפי שציינתי לעיל, גם על פי דברי ההגנה, פונו מפגינים מהבתים בשיטה "שק תפוחי אדמה".

יודגש, שהנאשם טען שהודיע לנוכחים שעליהם לפנות את הבית אחרת ישתמש באלה. אכן ברור שהמתלוננים לא התכוונו לפנות את החדר מבלי שהשוטרים יסחבו אותם מהבית. אולם אין בהודעה על הכוונה להשתמש באלה, כשלעצמה, כדי להפוך את השימוש באלה למותר.

אולם, וזאת הפכה להיות הטענה העיקרית של הנאשם לשימוש באלה, לדברי הנאשם לא הייתה כל אפשרות לשימוש באלטרנטיבה של "שק תפוחי אדמה" מפני שהמפגינים בעטו בו ובכך סיכנו אותו. לטענתו, הדרך היחידה להגן על עצמו בפני סכנת הבעיטות הייתה בשימוש באלה בדרך שהשתמש בה.

כאמור לעיל, הנאשם הסביר שהוא הושיט יד למפגין אלמוני ואותו מפגין בעט בו בידו הימנית, היד הדומיננטית. הנאשם פנה למפגינים האחרים בשורה הראשונה שהחלו לבעוט ביחד כדי למנוע מהשוטרים לפנותם מהמקום. לדבריו, אילו היה מושיט יד כדי להרים את המפגינים, הם היו עלולים לפגוע בו בפנים ולגרום לו לפגיעה קשה ביותר. המפגינים גם יכלו לפגוע ברגליו במקומות רגישים או להפילו ארצה דבר שהיה חושף את כל גופו לבעיטות.

בנסיבות אלה, לדבריו, הוא השתמש באלה במתן מכות על הרצפה כדי להתריע בפני המפגינים להפסיק לבעוט. מכות אחרות היו כלפי כפות הרגליים. לטענת הנאשם, הוא היה חייב להכות עם האלה מלמעלה למטה ולא בצורת מגל, בהתאם להנחיות, הואיל וכל יושבי השורה הראשונה בעטו יחד. הוא הדגיש שהמכות לא כוונו לפלג הגוף העליון של המפגינים אך הוסיף שמפגין יכול פתאום לזוז ולקבל מכה במקום שלא התכוון לפגוע בו, למשל, מפגין יכול לקבל מכה

ביד אם הוא מגן על רגליו בידיו.

כאמור לעיל, גם עד ההגנה רפ"ק גלעד משולם (ע"ה 6), שהיה מפקד יס"מ 2 מחוז ש"י בעת הפינוי בעמונה, העיד שהוא נכנס לבית 7 עם הנאשם והיה עד ראייה לבעיטות של המפגינים, למכות עם האלה שהנאשם היכה על הרצפה ובפלג הגוף התחתון של המפגינים, הכול, לדעת העד, בהתאם לכללים לשימוש באלה.

אולם אין לקבל את "עדות הראייה" של העד. כאמור, העד לא היה מסוגל לומר בוודאות בהודעתו, אשר נגבתה למחרת הפינוי וההריסה, שהוא נכנס לבית 7 בו צולם הסרטון. העד העיד בבית המשפט, שעמד כ-20 מטר אחרי הנאשם אשר נכנס לסלון הבית דרך הדלת שנפרצה. עדות עד הגנה 6, עומדת בסתירה מוחלטת לעדות הנאשם. הנאשם העיד שפרץ חלון ונכנס לבית מבעדו. לדברי הנאשם, הוא גם לא נכנס ישירות לסלון אלא לחדר אחר בו נתקל בהתנגדות והגיע מחדר זה לסלון בו צולם הסרטון. כן יצוין, שע"ה 6 התייחס לכמות קטנה יחסית של מפגינים בסלון הבית לעומת העדויות האחרות.

למותר לציין, כי הצפייה בסרטון (ת/6) גם מעידה כאלף עדים שאין ממש בעדותו של ע"ה 6. ניתן להבחין בבירור שהדלת סגורה והנאשם נכנס לסלון מחדר אחר בבית.

ברור לבית המשפט שבמקרה הטוב, עדות ע"ה 6 מתייחסת לכניסת הנאשם לבית אחר במהלך הפינוי. מעבר לנדרש אצוין, שפירוש הדבר, שהנאשם השתמש באלה לפינוי מפגינים, גם בתוך בית אחר.

לעניין טענת הנאשם באשר לשימוש באלה בגלל הסכנה של בעיטה בפנים: בעדותו בבית המשפט הנאשם טען שלא ניתן היה להתקרב למפגינים בסלון כדי להרימם כ"שק תפוחי אדמה" בגלל בעיטות המפגינים. לדבריו, הוא היה עלול לקבל בעיטה בפנים דבר שהיה מסכן את חייו. בהקשר זה, יצוין, שהנאשם, מסיבות שאינן ברורות, לא חבש קסדה עם מגן פנים.

אולם, אם לדברי הנאשם, בעיטה בפנים הייתה כה מסוכנת עד כדי סיכון חיים ואם ההתגוננות מפני סיכון זה היה השיקול של הנאשם לשימוש באלה, סביר להניח שהדבר היה מקבל ביטוי כלשהו באמרות הנאשם במח"ש. אך אין כל אזכור באמרותיו לכך שהשתמש באלה כדי להתגונן מפני בעיטות בפניו. כן יש להניח שאם בעיטות לפנים היו מהוות סכנה כה חמורה, הדבר היה מקבל ביטוי בהנחיות המשטרה לגבי השימוש באלה, בין בהנחיות הקודמות ובין בהנחיות החדשות, אך אין אזכור לסכנה האמורה. אף עדי ההגנה שדברו בכלליות על הסכנות מבעיטות של מפגינים יושבים לא הזכירו את הסכנה האמורה של קבלת בעיטה בפנים. אם אכן מדובר בסכנה כה חמורה עד כדי סכנת מוות, אין להבין מדוע הנאשם הסתובב ללא מגן פנים על הקסדה. ועוד, ב"כ הנאשם לא הביא בפני בית המשפט, אפילו מקרה בודד, בו שוטר הלך להרים מפגין יושב ונפגע פציעה ממשית בפניו, לא בעמונה ולא מכל הפגנה אחרת. יתר על כן, הנאשם נראה בסרטון מכה באלה כשהוא מתכופף קדימה. אילו חשש מבעיטות בפנים היה וודאי מטה את גופו אחורה כדי להפחית את הסכנה. אי לכך, אין ממש בטענת הנאשם שנאלץ להשתמש באלה בגלל סכנה של ממש של בעיטה בפנים.

טענה נוספת של הנאשם היא שהוא היכה עם האלה על הרצפה כדי להרתיע את מפגינים או היכה רק על סוליות הנעליים של המפגינים. יודגש, שיש בטענות אלה אישור של הנאשם שהשימוש באלה צריך להיות מוגבל וזהיר. צודק הנאשם שאי אפשר להבחין בסרטון במקום בו פגעו מכות האלה. אולם הנאשם אינו יכול לאחוז בחבל בשני קצותיו. הנאשם הסביר שהוא הפעיל את האלה שלא בתנועת מגל כמתחייב מההנחיות, אלא מלמעלה למטה, מפני שהמפגינים בשורה הראשונה בעטו כאחת. אם ירדתי לסוף דעתו, במצב זה, אילו ביקש הנאשם לפגוע עם האלה ברגל מפגין א' שימוש באלה בצורת מגל היה עלול לפגוע במפגין ב' אשר בועט ביחד וצמוד למפגין א'. אשר על כן, אליבא דגרסת הנאשם, היה צריך להכות מלמעלה למטה כפי שהוא נראה בסרטון. אולם במצב זה, הואיל והמפגינים, לטענת הנאשם, שולפים כאחד את רגליהם קדימה, הוא היה צריך לעמוד מעבר לטווח הרגליים השלופות כדי להכות על הרצפה ולא על רגלי המפגינים. רק כשהמכות על הרצפה "הרתיעו" את המפגינים היה יכול להתקרב. אולם, בסרטון רואים את הנאשם מתקרב ברצף למפגינים ועד כמה שניתן להתרשם מהסרטון הוא נמצא צמוד אליהם.

גם אין ממש בטענת הנאשם שהוא כיוון את האלה כדי לפגוע בכפות רגלי המפגינים. הצורה בה השתמש הנאשם באלה, מלמעלה למטה כשהוא מרים את האלה מעבר לראשו, שוללת את טענת הנאשם.

למרות שהנאשם טוען שהשתמש באלה בגלל בעיטות המפגינים, בסרטון לא רואים שהנאשם הוזז לאחור או איבד את שיווי משקלו, כפי שהיה צפוי אם היה סופג בעיטות מהמפגינים היושבים על הרצפה. אדרבא, כפי שציינתי, נראה הנאשם בסרטון מתקרב ברצף לכיוון המפגינים ומיד מתחיל להכות באלה כפי שפירטתי לעיל. הנאשם גם לא הצביע על חבלות כלשהן ברגליו שנגרמו מבעיטות המפגינים. כשהתובעת הטיחה בפניו דברים אלה השיב הנאשם שלא ספג את הבעיטות מפני שהשתמש באלה. לדבריו, הוא לא היה צריך להיפצע ורק אז להגן על עצמו. דהיינו, טען הנאשם שהיה צריך להקדים "רפואה למכה".

בהקשר זה, העיד הנאשם שהוא הושיט יד למפגין אלמוני שישב בצד כדי להרימו מהרצפה. או אז, המפגין בעט בו ביד ופצע את ידו. יצוין, שבסרטון אין להבחין באירוע המתואר על ידי הנאשם. בסרטון נראה הנאשם נכנס ומגיע למקום מסוים. המצלמה זזה מאותו מקום וחוזרת אליו ולנאשם אחרי כ-10 שניות. הנאשם נראה פחות או יותר עומד בדיוק באותו מקום. "המכה ביד" כנראה לא מנעה מהנאשם להחזיק ולהשתמש באלה, כפי שנראה בסרטון. לכן, ספק אם יש כל יסוד לגרסת הנאשם לגבי המפגין האלמוני שישב בצד. אולם גם אם אירע אירוע כאמור, כטענת הנאשם, אין בו כדי להוות הצדקה להתנהגות הנאשם כלפי המפגינים בשורה הראשונה. כפי שציינתי, השימוש בכוח סביר אינו בא להעניש את מפר החוק, ובוודאי לא להענישו על מעשה של אדם אחר. אין לקבוע שאם מפגין בודד בעט ביד של שוטר הרי שמאותו רגע הוא רשאי להכות באלה את כל שאר המפגינים.

אמנם, הנאשם טוען שגם המפגינים האחרים בעטו בו ברגליהם וניסו לפגוע בו. אולם, ניכר שהשימוש באלה על ידי הנאשם נראה על פניו כבלתי סביר. הנאשם מעלה ומוריד את האלה בתנועה מקסימאלית. הקצב של המכות, 9 מכות ובעיטה אחת תוך 17 שניות הוא קצב שמעיד כשלעצמו על חוסר זהירות ואדישות לאפשרות של פגיעה של ממש במפגינים. בשימוש באלה בתנוחה מקסימאלית ובקצב כה גבוה, חייב היה הנאשם להיות מודע לאפשרות הפגיעה בפלג הגוף העליון של המפגינים גם אם רק במקרה שמפגין יזיז את גופו בדרך לא צפויה. ב-17 שניות רואים שני מפגינים שונים מעלים את הידיים כדי להגן על ראשם ומפגין אחר מרים את רגליו למעלה לא כדי לבעוט בנאשם, אלה לכאורה

כדי להגן על גופו. התנהגות זאת של המפגינים מעידה כאלף עדים שמכות הנאשם עם האלה לא כוונו כלפי רגלי המפגינים אלא כלפי פלג הגוף העליון של המפגינים. אנו לא יכולים לראות בסרטון את המקום בו היכה הנאשם על גופם של המפגינים. אולם, העובדה שהמפגינים שהיו במקום וראו את הנאשם ואת המקום בו היכה עם האלה כיסו את ראשם ופניהם בידיהם, ושמפגין העדיף את האפשרות לקבל מכות על רגליו מאשר במקומות אחרים בגופו, מעידה מעבר לכל ספק סביר שהנאשם היכה באלה באופן שסיכן, פגע והכאיב לפלג הגוף העליון.

אי לכך, נראה על פניו שהשימוש שעשה הנאשם באלה היה בלתי סביר, בניגוד להנחיות וללא הצדקה בנסיבות העניין. הנאשם חייב היה לדעת וחייב היה להיות מודע לאפשרות של פגיעה גופנית במפגינים במקומות רגישים ובמקומות שאין להכות במפגינים היושבים שלובי ידיים. אשר על כן, יש לראות במכות הנאשם כתקיפה ולא כשימוש בכוח סביר על פי דין.

טענת הגנה מהצדק

כאמור לעיל, טען ב"כ הנאשם להגנה מן הצדק הואיל והמפגינים המתפרעים בעמונה לא הועמדו לדין אלא קיבלו חסינות. מנגד, הנאשם, לדבריו, הוא היחיד שהועמד לדין על פי הסרטון "המגמתי" ו"המטעה" של המפגינים. מדברי התובעת עלה שהן מספר מפגינים והן מספר שוטרים הועמדו לדין. ב"כ הנאשם לא הביא כל ראיה לסתור דברים אלו או כל ראיה נוספת בעניין טענתו להגנה מן הצדק. בנסיבות אלה, הטענה נדחית.

האם הוכח שהנאשם תקף את המתלוננים הספציפיים וגרם להם לחבלות המפורטות בכתב האישום?

אולם, לא די להוכיח שהנאשם תקף מפגינים בסלון בית 7 עם אלה. צודק ב"כ הנאשם שלא בתיק משמעת עסקינן אלא בכתב אישום המייחס לנאשם תקיפה וגרימת חבלות גופניות לשלושה אנשים ספציפיים. אין חולק שבסרטון לא ניתן להבחין במכות האלה של הנאשם פוגעות במתלוננים. הנאשם לא זוהה על ידי המתלוננים במסדר זיהוי. הם לא סיפקו למח"ש, בסמוך אחרי האירוע, פרטים מזהים מיוחדים של הנאשם.

אדרבא, זיהוי הנאשם נעשה באמצעות הסרטון. למרות ששוטרים אחרים בסרטון גם היכו עם אלה, הנאשם הוא היחיד שזוהה מבין השוטרים הואיל ופניו היו חשופות וגלויות. המתלוננים ראו את הסרטון בו רואים את הפנים של הנאשם ואת המכות שהוא היכה עם האלה בידו ואחרי שראו את הסרטון אמרו שהנאשם הוא השוטר אשר תקף אותם.

רוב העדים הגיעו למח"ש רק אחרי שהם פנו לעורך הדין המטפל בתיק האזרחי. העדים שוחחו ביחד ושוחחו עם עורך הדין, הם צפו בסרטון פעמים רבות וחלקם הגיעו למח"ש רק בחלוף שנה מהאירוע.

לטענת ב"כ הנאשם, אין כל ערך ב"זיהוי" מסוג זה של הנאשם על ידי העדים ואין להסתמך על זיהוי כזה כדי להרשיע את הנאשם. לדבריו, זהו "זיהוי" בו סומנה המטרה מראש. ועוד, למתלוננים אינטרס בזיהוי הנאשם והרשתתו בפלילים

לצורך ניהול תביעה אזרחית נגדו.

לבקשת ב"ב הנאשם מותב זה לא שמע את עדי התביעה שהעידו בפני השופטת המנוחה. אי לכך אינני מסוגל להתייחס להתרשמות בית המשפט מהעדים בעת מתן עדותם. למרות זאת, ברור מקריאת פרוטוקולי הדיון, שהעדים העידו לא פעם בניגוד לאינטרסים שלהם, דבר השולל את טענת ב"כ הנאשם בדבר עדות מגמתית הבאה "לסמן מטרה". למשל, העדים לא היססו להעיד, כפי שפירטתי לעיל, על מכות שהוכו על ידי שוטרים אחרים. אין צורך להקיש לטענת "מיגו" במשפט העברי כדי להסיק שמוכנות העדים להעיד על מכות וחבלות גם משוטרים אחרים, מחזקת מאוד את מהימנות עדותם ויש בה כדי לשלול את הטענה שהעדים העידו רק מאינטרס אישי ובמטרה לקדם את תביעתם האזרחית. יש להשוות מהימנות זאת של עדי התביעה להבאת "עד ראיה" על ידי הנאשם, שמובן, הן בגלל גרסת הנאשם לגבי דרך כניסתו ומקום כניסתו לבית 7 והן בגלל הסרטון בו רואים את כניסת הנאשם מחדר אחר כשהדלת סגורה, שאין העד מעיד על האירועים בחדר הסלון בבית 7.

בהקשר זה גם אציין, שעדי התביעה נחקרו גם בעניין התצלום ת/5 בו ניתן לזהותם בחדר. בצילום נראה פרופיל צדדי של שוטר המחזיק אלה בידו. עדי התביעה נשאלו אם זה הנאשם. הם השיבו בכנות שמזווית הצילום הם אינם יכולים לקבוע שזה הנאשם. שוב התרשמתי מפרוטוקולי הדיון שעדי התביעה שאפו להעיד אמת.

אולם, גם אם התרשמתי מפרוטוקולי הדיון שעדי התביעה ביקשו להעיד אמת, על בית המשפט לבחון אם יש בזיהוי של הנאשם כאותו שוטר שתקף אותם וגרם להם לחבלות, הוכחה ברמה הנדרשת בפלילים. העובדה שהעדים מודים במכות באמצעות אלה וחבלות גופניות גם משוטרים אחרים, רק מקשה על מלאכת בית המשפט.

לעניין הזיהוי של הנאשם כתוקף של המתלוננים, אמנם בסרטון יש מספר שוטרים המכים באמצעות אלה. כאמור, לא נעשה מסדר זיהוי לנאשם והמתלוננים לא מסרו פרטים ספציפיים המסייעים לזיהוי הנאשם בסמוך למקרה. רוב המתלוננים והעדים האחרים מסרו את הודעותיהם רק אחרי זמן רב, לאחר שראו את הסרטון מספר פעמים, לאחר שנפגשו ושוחחו עם עו"ד המייצג את המפגינים בבית 7 ולאחר ששוחחו בניהם על המקרה. כן, אי אפשר לראות בסרטון את האלה של הנאשם פוגעת במתלוננים.

אולם, יש בסרטון יחד עם עדויות עדי התביעה כדי להביא למסקנה שהנאשם הוא אשר תקף את המתלוננים.

(א) הסרטון מוכיח שהנאשם תקף מפגינים עם אלה וניתן לאבחן את התנהגותו מהתנהגות השוטרים האחרים שגם השתמשו באלה:

התנהגות הנאשם בסרטון היא יוצאת דופן באגרסיביות שלה, בקצב מתן המכות, בצורת המכות מלמעלה למטה כשהאלה מוחזקת מעל ראשו ובתגובות ההגנתיות של המפגינים (כגון כיסוי הראש והפנים עם ידיים). הסרטון מלמד שסמוך מאוד (אולי אפילו בהפרש של שניות) לאירועים המתוארים על ידי המתלוננים נראה הנאשם תוקף באמצעות האלה בידו.

(ב) הסרטון מוכיח (יחד עם עדויות עדי התביעה שמזהים את עצמם בסרטון) שהנאשם, בעת שצולם תוקף

עם האלה, היה סמוך מאוד למתלוננים:

בתצלום ת/5 ניתן לראות שהמתלוננים יושבים צמודים זה לזה. מדובר בחדר סלון עם עשרות מפגינים ומספר שוטרים. דהיינו, כדי לייחס לנאשם את תקיפת המתלוננים עלינו לקבוע שהנאשם עמד דווקא בצד של הסלון בו ישבו המתלוננים ולא בחלק אחר של החדר. בהקשר זה, חלק מהעדים זיהו את עצמם בסרטון. א"א זיהו את ראשו בסרטון מזווית אחורית. ה"ה זיהו את עצמו לפי חלקי לבוש, וכך שהרים את ידו ורגלו. גם העד מ"פ שאמר שה"ה ישב לפניו, על רגליו, וזיהו פריט לבוש בסרטון.

(ג) הוצגו ראיות באמצעות המתלוננים לגבי חבלות גופניות המתיישבות עם תקיפה באמצעות אלה.

לכן, על אף שהנאשם לא נראה בסרטון מכה את המתלוננים, הסרטון מהווה ראיה נסיבתית חזקה וממשית לכך שהנאשם הוא אשר תקף את המתלוננים.

ומהכלל עד הפרט:

אישום 1 - המתלונן ג"ג: על פי כתב האישום הנאשם היכה את ג"ג "באמצעות אלה בראשו ובכתפיו. כשהרים המתלונן את ידיו על מנת למנוע את המכות, פגע הנאשם באמצעות האלה בכתפו, חזהו וידו השמאלית. כתוצאה ... נגרמה למתלונן חבלה במרפק ידו השמאלית והמתלונן סבל מכאבים והגבלה בתנועה כאשר במהלך כשבוע ידו הייתה נתונה במתלה".

העד אמר בעדותו שאת פניו של הנאשם אף פעם לא ישכח בהתחשב באירוע הטראומטי שחווה בשל הנאשם שעמד מולו והיכה אותו באלה. בהקשר זה, העד העיד שראה את הסרטון בראיון עם רפי רשף, דהיינו, כבר למחרת היום העד יכול היה להשוות בין הפנים של השוטר שהיכה לבין הפנים בסרטון. הוא מסר את הודעתו במח"ש סמוך אחרי האירוע בו זיהו את הנאשם כשוטר שתקפו. יצוין, שבסרטון יש שוטרים אחרים שמתמשים באלה, אם כי לא באגרסיביות של הנאשם. למשל, שוטר שמחזיק את האלה הפוך. פניו של השוטר השני ג די חשופות לצורך זיהוי. אמנם בדיעבד השוטר השני לא זוהה עד היום. אך העד לא יכול היה לדעת זאת בעת מתן עדותו כשהוא זיהו את הנאשם כתוקפו.

עד התביעה תיאר בעדותו שהנאשם הגיע מולו ואמר לו לקום ומיד החל להכותו באלה. דברים אלה תואמים את התנהגותו של הנאשם בסרטון.

העד פנה לחדר מיון בשעה 18:00 ביום הפינוי וההריסה בעמונה. בהזדמנות ראשונה זאת התלונן על מכות בראש וביד. החבלות מתאימות, לכאורה, לחבלות מאלה.

כפי שפרטתי לעיל, הסרטון ועדויות האחרות מוכיחות שהנאשם היכה באלה בדרך המהווה תקיפה בסמוך מאוד למקום

בו ישב העד. העד נחבל בגופו בחבלות גוף המתאימות לכאורה למכות מאלה. גרסת העד בעת קבלת הטיפול בחדר מיון כעבור מספר שעות שהחבלות נגרמו ממכות מתיישבת עם גרסתו שהוכה באלה.

פני הנאשם היו חשופות בתוך חדר מואר באור שמש, דהיינו, בתנאים המאפשרים זיהוי הנאשם כתוקף. מקובלת עלי טענת העד שבשל האירוע הטראומטי של התקיפה, פניו של התוקף נחרטו בזיכרונו. העד מסר הודעה סמוך יחסית למקרה וקשר בין פני הנאשם לבין הפנים של השוטר התוקף. העד זיהה את הנאשם בסרטון על אף שבסרטון הייתה אפשרות לזהות שוטר אחר, למשל השוטר שהחזיק את האלה הפוך ושפניו די גלויות, כתוקפו. מפרוטוקולי הדיון, כפי שציינתי, העד העיד דברים, כגון שהוכה על ידי שוטרים אחרים ושאינו מסוגל לזהות את הנאשם בת/5, הנוטים לשלול את טענת ב"כ הנאשם שהעיד רק מתוך אינטרס אישי ובמגמתיות כנגד הנאשם. ניתן להסביר את הסתירה בין הודעתו השנייה במח"ש מ-7.11.07, לפיה הנאשם תקף קודם את א"א ואחר כך אותו, לבין עדותו ההפוכה בבית המשפט, בחלוף הזמן ובכל מקרה הסתירה אינה כה מהותית כדי לפגום במהימנות העד. כן ניתן להבין את הימנעות העד מלהזכיר את א"א בהודעתו הראשונה במח"ש.

אשר על כן, שוכנעתי שהוכח שהנאשם תקף את ג"ג באלה.

בהתחשב במכות שקיבל העד משוטרים אחרים, האם הוכח שתקיפת הנאשם גרמה למתלונן ג"ג חבלה ממשית?

העבירה המיוחסת לנאשם אינה של תקיפה סתם אלא גרימת חבלה ממשית. על פי כתב האישום " פגע הנאשם באמצעות האלה בכתפו, חזהו וידו השמאלית. כתוצאה ... נגרמה למתלונן חבלה במרפק ידו השמאלית והמתלונן סבל מכאבים והגבלה בתנועה כאשר במהלך כשבוע ידו הייתה נתונה במתלה".

כפי שציינתי לעיל, העד העיד על מכות יבשות בפלג הגוף העליון וחבלה במרפק. בתעודה הרפואית (ת/4) יש התייחסות למכות לראש, לבית החזה ולבטן של העד ולחבלה במרפק שמאל. בהודעתו במח"ש אמר שהנאשם פגע בידו השמאלית, במרפק שנסדק ובכל הצד השמאלי של פלג גופו העליון.

לדברי העד, המכה שקיבל במרפק בבית 7 אילצה אותו להחזיק את היד בזווית של 90 מעלות. למרות זאת, העד גם ציין שאחרי יציאתו מבית 7 ולמרות החבלה בידו, הוא נכנס לבית 4. שם הוא שוב קיבל מכה במרפק שמאל. כפי שציינתי לעיל, העד בהודעתו במח"ש אמר בכנות שאינו יודע אם הסדק במרפק קרה בבית 7 או בבית 4. ידו של העד הייתה נתונה במתלה במשך שבוע ימים.

פעם נוספת, גרסת העד מראה שלא היה ניסיון "לסמן" את הנאשם ולייחס לו, ורק לו, את כל החבלות הגופניות. כפי שציינתי לעיל, יש באמור רק לחזק את מהימנות העד. בנסיבות אלה, הנני סומך את ידי על עדותו של העד שהוא כבר נחבל בידו בבית 7 וכן על דבריו באשר לחבלות בפלג הגוף העליון השמאלי כתוצאה מתקיפת הנאשם.

אין במכה הנוספת שקיבל במרפק ידו השמאלית בבית 4 או במכות הנוספות עליהן העיד הנאשם כדי לפטור את הנאשם מאחריות פלילית או לשלול גרימת חבלה ממשית.

סעיף 34 כד. לחוק העונשין תשל"ז-1977 קובע כי ההגדרה של "חבלה" כוללת תוכה גם "מכאוב", בין קבוע ובין עובר, שאיננו מחייב קיומו של "ליקוי גופני" או "מחלה" שנגרמו בעקבות התקיפה. אף במקרה שהתקיפה לא השאירה סימנים על גופו של המתלונן, הרי די בכך שנגרם לו "מכאוב של ממש". לאור האמור גם כאב מוחשי וממשי יכנס לגדרי החוק (ראה: ע"פ 1976/11 וייספיש - מ"י (ניתן על ידי כבוד השופט ג'ובראן ביום 21.11.11)).

כך קובע גם קדמי בספרו: "חבלה של ממש - ...שתהא זו פגיעה גופנית "מוחשית" כלשהי ... הגדרת המונח "חבלה" בסעיף 34 כד לחוק העונשין - הכוללת "מכאוב" כשלעצמו - "אפשר שדי בפגיעה גופנית שגורמת לכאב בלבד כדי שהפגיעה תהיה חבלה גופנית" (י. קדמי, על הדין בפלילים-חוק העונשין, חלק שלישי, תשס"ו-2006, עמ' 1522).

מכאן, שיש בעדותו של העד הנתמכת בתעודה הרפואית (ת/4) כדי להוכיח "חבלה ממשית" ואין צורך לכמת במדויק עד כמה מכות נוספות הוסיפו לכאב המוחשי והממשי של העד מעבר למכות התקיפה של הנאשם.

אשר על כן הנני מרשיע את הנאשם בעבירה המיוחסת לו באישום הראשון לכתב האישום, דהיינו, תקיפה הגורמת חבלה ממשית, לפי סעיף 380 לחוק העונשין תשל"ז - 1977.

אישום 2: המתלונן ה"ה

על פי עובדות כתב האישום הנאשם "כיוון את האלה שהייתה ברשותו לראשו של המתלונן וזאת במטרה להכותו. בתגובה, הגן המתלונן על ראשו באמצעות ידו. הנאשם ... שב אל המתלונן והיכה אותו כשהאלה מכוונת לראשו ולגופו." המתלונן ניסה להגן על עצמו "באמצעות רגליו וידיו" והנאשם פגע עם האלה ברגליו ובידו של המתלונן. למתלונן נגרמה "נפוחות והמטומה בברך רגלו הימנית", וחבלה בפרק ידו השמאלית ונזקק לתחבושת אלסטית במשך שבועיים".

כאמור לעיל, המתלונן תיאר מצב בו הנאשם התחיל להכותו עם האלה לכיוון הראש. העד הגן על עצמו עם הידיים ואחר כך עם הרגליים כשהוא מטה את גבו לאחור כדי להרים את רגליו.

לעניין זיהוי הנאשם, על אף שלדברי העד הוא פנה לארגון זכויות אדם ביש"ע כעבור שבועיים מהפינוי וההריסה בעמונה, הוא הגיש את הודעתו במח"ש רק בנובמבר 2006. הזיהוי של הנאשם נעשה רק אחרי שהעד ראה את הסרטון "פעמים ספורות" (ע' 29 לפרוטוקול שורה 18). בחקירה נגדית, כפי שציטטתי לעיל, העד אישר בפני הסניגור שיש קושי מסוים בלראות ולזכור את פני השוטר המכה מכות באמצעות אלה תוך כדי ניסיון להתגונן. שוב התרשמתי מקריאת פרוטוקולי הדיונים שגם מתלונן זה ביקש לדייק ולהיצמד לאמת בתשובותיו לשאלות.

על אף שהעד מודה שהיה צריך להיות מרוכז באלה בעת שהוכה ועל אף שזיהוי הנאשם כתוקף נעשתה רק בעקבות

הצפייה בסרטון, נחה דעתי שהנאשם הוא אשר תקף את המתלונן. העד זיהה את עצמו שלוש פעמים בסרטון, פעמיים זיהה את הרמת היד ופעם אחת את הרמת הרגליים בדרך הגנתית. דהיינו, למרות שאי אפשר לראות את מקום הפגיעה של האלה ביד הנאשם, לא רק שלפי הנסיבות הנאשם תקף עם אלה ממש סמוך למקום ולכיוון בו ישב המתלונן, אלא יש גם את הזיהוי בסרטון של המתלונן שהוא מרים יד ורגליים, לכאורה, בתנועות הגנתיות.

חיזוק לזיהוי של הנאשם כתוקף של המתלונן יש בעדותו של מ"פ. המתלונן ישב לפניו על רגלי העד. מ"פ זיהה את הנאשם רק בדיעבד על פי הסרטון אך גם הוא זיהה את המתלונן בסרטון על פי לבוש.

לעניין החבלות הגופניות שנגרמו למתלונן בעקבות התקיפה, הוגש מסמך רפואי המעיד על חבלות בשורש כף יד שמאל וסימני המטומה בברך הימנית שטופלו בחבישה אלסטית. יודגש, הנחיות השימוש באלה מזהירות מפגיעה בפקעת הברך. יתר על כן, הואיל והחבלה בברך **ימין** והמתלונן גם נחבל בכף יד **שמאל**, גם עולה שהפגיעה ביד לא הייתה בעקבות ניסיון להגן עם היד על ברך. הן המתלונן והן מ"פ תיארו שהמתלונן ניסה להגן על ראשו עם ידיו. המתלונן גם תיאר שלאחר שלא היה מסוגל להתגונן יותר עם ידיו הוא הרים את רגליו כדי להתגונן. למוטר לציין שהחבלות שנגרמו למתלונן מתיישבות לכאורה עם גרסתו ועם גרסת מ"פ באשר לתקיפת המתלונן באמצעות אלה. העד אישר שהוכה באמצעות אלה גם על ידי שוטרים אחרים אך לדבריו מדובר במכות בגב. כאמור לעיל, החבלות הגופניות שנגרמו למתלונן מהוות "חבלה ממשית".

אשר על כן, החלטתי להרשיע את הנאשם באישום השני לכתב האישום, דהיינו, תקיפה הגורמת חבלה ממשית, לפי סעיף 380 לחוק העונשין תשל"ז - 1977.

אישום 3: המתלונן א"א

על פי עובדות כתב האישום הנאשם תקף את א"א "מספר פעמים בראשו. המתלונן ניסה להגן על עצמו באמצעות ידיו ורגליו, אולם הנאשם היכהו גם בידי ורגליו באמצעות אלתו. כתוצאה ... נשברה ידו של המתלונן וגובסה וכן נגרם למתלונן פצע מדמם באוזנו הימנית ... סבל המתלונן מהמטומה תת עורית בגב כף יד וכן מהמטומה בשני מקומות באמה השמאלית."

לעניין זיהוי הנאשם, העד מסר את הודעתו במח"ש רק ביום 4.10.06, לאחר שנפגש עם עורך הדין ושוחח עם אחרים שהיו נוכחים בבית 7. אי לכך, הזיהוי נעשה על פי הסרטון בו רואים את הנאשם מכה עם האלה. אולם הדברים שציינתי לעיל לגבי שני המתלוננים האחרים, שמביאים למסקנה שהנאשם תקף אותם עם האלה, נכונים גם לזיהוי הנאשם כתוקף המתלונן א"א ואין צורך לחזור אליהם. אדרבא, גם א"א זיהה את עצמו בסרטון. הוא ישב ממש סמוך למתלונן ג"ג אשר הותקף גם בראש ואשר זיהה את הנאשם מהסרטון סמוך אחרי המקרה. אי לכך, עדותו של ג"ג מהווה חיזוק לגרסתו של א"א לזיהוי הנאשם כתוקף.

אשר על כן, הנני קובע שהוכח שהנאשם תקף את המתלונן א"א.

לעניין החבלות הגופניות של העד בעקבות התקיפה, הוצגו בפני בית המשפט תעודות רפואיות (ת/2 א-ג) מהן עולה שהנאשם סבל משבר ברדיוס דיסטלי של האמה השמאלית אשר טופל בגבס. כן הוצגו תצלומים שהעד צילם (ת/1) בהם רואים פצע באוזן ואת ידו של העד נתונה בגבס.

כפי שציינתי לעיל המתלונן העיד שבשלב מסוים הצטרף לנאשם שוטר נוסף כדי לעזור לו והוא נאלץ להתגונן משני כיוונים. המתלונן גם העיד על אגרופים שקיבל משוטרים שהיו מחוץ לבית 7. הואיל והעד הוכה בבית 7 על ידי שני שוטרים וגם הוכה מחוץ לבית, מתעוררת השאלה אם ניתן לייחס את החבלות בכתב האישום דווקא לנאשם?

אין לי אלא לחזור על דברי שמוכנות העדים להעיד על מכות וחבלות גם משוטרים אחרים, מחזקת מאוד את מהימנות עדותם ויש בה כדי לשלול את הטענה שהעדים העידו רק מאינטרס אישי ובמטרה לקדם את תביעתם האזרחית.

לעניין השוטר הנוסף, המתלונן העיד שהנאשם עמד לשמאלו. השבר והחבלות בידו השמאלית וכן הפצע באוזנו השמאלית, תואמים את גרימת החבלות מתקיפת הנאשם באלה ולכאורה שוללים את גרימת החבלות הגופניות על ידי השוטר הנוסף שהצטרף לנאשם. תקיפת המתלונן מחוץ לבית באגרופים ולא עם אלות, כפי שהעיד המתלונן, אינה מתיישבת עם גרימת שבר.

הואיל וכן, שוכנעתי שהחבלות הגופניות שפורטו בכתב האישום נגרמו למתלונן בעקבות תקיפת הנאשם.

אשר על כן, החלטתי להרשיע את הנאשם גם בעבירות המיוחסות לו באישום 3, דהיינו, תקיפה הגורמת חבלה ממשית, עבירה לפי סעיף 380 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 וגרימת חבלה חמורה, עבירה לפי סעיף 333 לחוק העונשין תשל"ז - 1977.

סיכום של דבר: הנני מרשיע את הנאשם ב-3 עבירות של תקיפה הגורמת חבלה ממשית לפי סעיף 380 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 ועבירה אחת של חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק העונשין תשל"ז - 1977.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 ימים.

ניתנה היום, י"ב תמוז תשע"ד, 10 יולי 2014, במעמד הצדדים